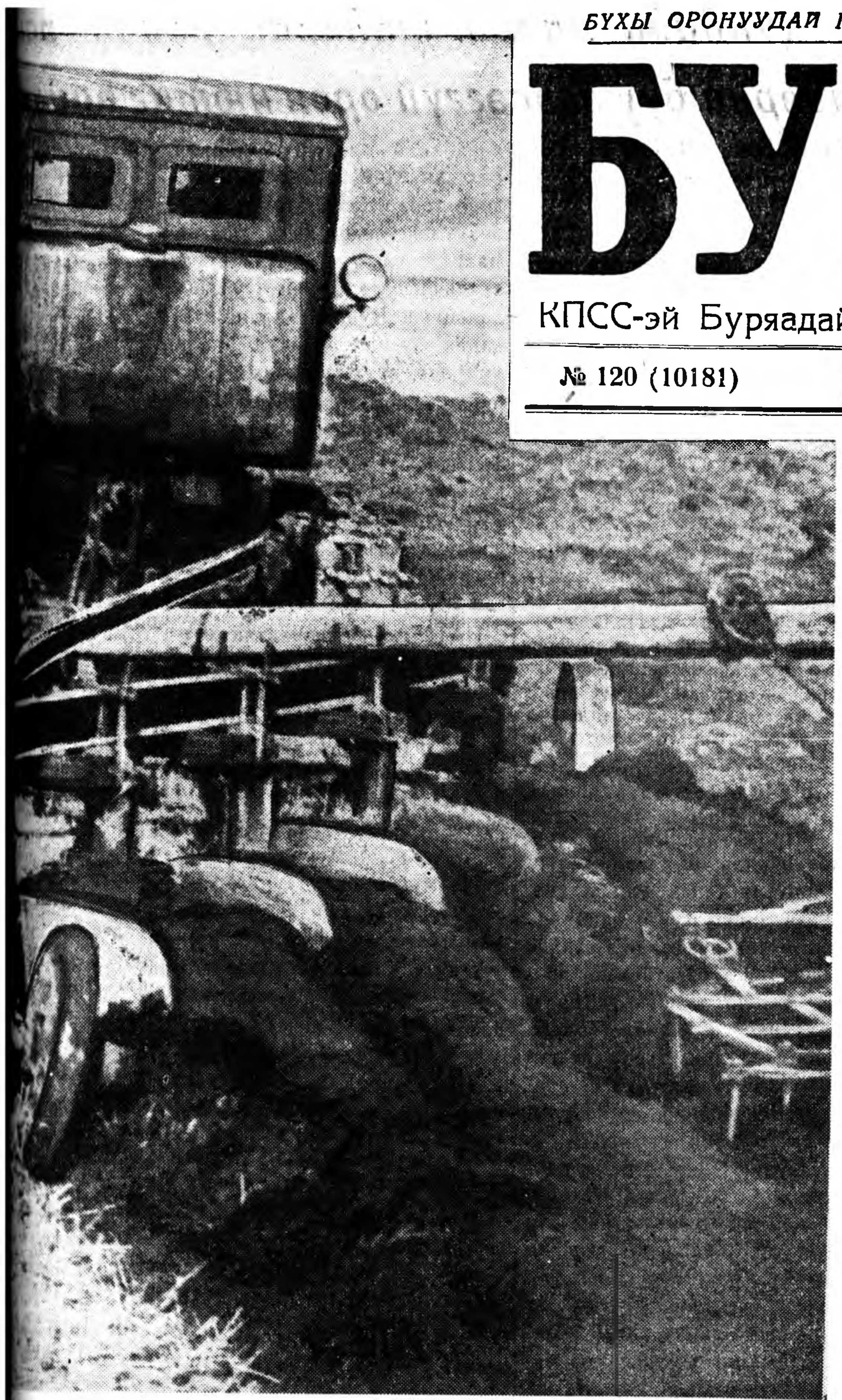
БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 120 (10181) | 1963 оной майн 23, четверг | Сэн 2 мүнгэн

...м» колхоз. Боро газараа булад анзаһаар эсхүүлнэ.

Һүнэй ехэ һаалишадай оролдолгоһоо!

Үдэрэй һаалгые бэлшээри дээрэнь үнгэргэдэг болохо

* * *

ҺААЛИШАДТАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨД БАЙХАДА...

«Үнеэдтэ эдюулхэ силос, концентрат бии. Малай бэлшээри һайн. Яахадаа һүн багаар һаагданаб?» гэжэ Бэшүүрэй совхозой хүтэлбэрилэгшэд (директор нүхэр Козлов) бодожо үзэнэгүй ха. Хэрбээ энээн тухай үдэрэй һанаан, һүниин зүүдэн болоһон байбал, зүб мүр олохол һэн.

Энэ ажахы аяар 2 мянга шахуу үнеэдтэй юм. Нёдондо намар урда жэлэйхиһээ 14600 тонно силос ехээр дараһан байха. Тиигэбэшье энэ жэлэй 1-дэхи квартал соо гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө арайхан 74 процентдэ хүргэһэн, гүрэндөө мянга гаран центнер һү дутуу үгэһэн байна. Һү тушааха түсэб хоёрдохи кварталдашье хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ.

Совхозой һаалиин фермэ дээгүүр ябаад, һаалишадтай хөөрэлдөөд байхада, һүнэй яахадаа багаар һаагдажа байһаниинь элирнэ. Бүхы фермэнүүдтэ эртэшье, оройшье түрэһэн үнеэд үдэртөө хоёр удаа һаагдана.

— Яахадаа һая түрэһэн үнеэдээ гурба һаанагүйбта?— гэжэ асуухада:

— Туршаад үзөө һэмди даа. Тэжээлэй хомор байхада гурба һааһанай хэрэг юуб,— гээд фермые даагшад һанаа амаараар харюусана.

Тэжээлынь муу гэхээр бэшэ. Олонхи фермэнүүдэй үнеэдтэ үдэртөө 10—10 килограмм силос, һаагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 200—300 грамм таряа талханай зүйл үгтэнэ. Зүгөөр эдэ тэжээлээ буйлуулжа, шанаржуулжа үгэхые оролдоногүй. Гансал Дабаатын фермэдэ таряа талханай зүйл эһээжэ үгэдэг болоод, үдэр бүри 100 гаран литр һүн ехээр һаагдана. Тиигэбэшье энэ арга бусад фермэнүүдтэ хэрэглэгдэнэгүй.

Майн 15-һаа һаалиин гүүртэнүүдые зуһаланда гаргаха гэһэн дирекциин приказ биишье һаа, тэрэнь бэелүүлэгдэнэгүй. Хэрбээ тэдэниие зунай бэлшээридэ гаргаад, үдэр, һүнигүй адуулаа бол, һүн нилээд дээшэлхэ байха. Теэд малынь мүнөө хүрэтэр үбэлжөөндөө байһаар.

Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, фермые даагшанар үнеэдые саг соонь ороондо оруулха гэжэ оролдоногүй. Олонхи фермын үнеэдэй ороондо оруулагдаһан, үгые мэдэхын аргагүй. Мотня нютагта 190 толгой шэнэ гунжад түрөөд, тэдэнэй миил 15-ниинь искусственна аргаар үрэжүүлэгдээ нэрэтэй. Мүн иимэрхүү ушар бусадшье фермэнүүдтэ үзэгдэнэ.

Һаалиин фермэнүүд дээгүүр элдэб тушаалтан олон. Жэшээнь, фермэ бүхэндэ бригадир, тоо бүридхэгшэ, ахалагша һаалишан, мал адуулагшад бии. Иимэ олон хүнүүдые саашадаа фермэ дээрэ бариһанай хэрэг бии гээшэ гү гэжэ совхозой хүтэлбэрилэгшэд бодомжолхоор болонхой.

Хура бороондо үмдэхэ хубсаһан мал адуулагшадта үгтэнэгүй, һаалишадташье халаад байхагүй. Һайнаар хүдэлжэ ябаһан хүнүүдые урмашуулха, малшадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэхэ асуудалнууд мартагданхай. Фермэнүүд дээгүүр улаан булан эмхидхэгдэнэгүй. Агитаторнууд тэндэ үнинэй харагдахаяа болишоо. Нүүдэл худалдаа наймааншье ябанагүй. Эдэ бүхы асуудалнуудые совхозой партком, сомсоведэй гүйсэдком анхарнагүй.

Ушар иимэһээ фермын малшад дабһа, сай, зуруул гэхэ мэтэ жэжэ божо юумэ абахын тула нилээд ехэ сагаа гээхэ баатай болоно.

Совхозой директор, ахалагша мэргэжэлтэд малай зундаа байха байра, малшадай гэрнүүдые түхеэрхэ тушаа яаралтай хэмжээ абаагүй байһаниинь гайхалтай. Эдэнэр юундээ найдана гээшэб?

Һаалиин фермэнүүдтэ һүнэй тоһолигые дээшэлүүлхэ хэрэг һула. Һүнэй тоһолигые шалгаха түхеэрэлгэ биишье һаа, хэрэглэгдэнэгүй. Ушар иимэһээ гүрэндэ энэ совхозой тушааһан һүнэйнь тоһолиг миил 3,8 процент болоно. Тоһоной заводой хүдэлмэрилэгшэдэй хэр зүбөөр һүнэй тоһолигые тодорхойлжо байһыень совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд саг үргэлжэ хинан шалганагүй. Тиимэл хадань, тоһоной заводоорхин дураараа болодог.

Хэрбээ совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд һү ехээр һааха, гүрэндэ үдхэн һайн һү тушааха асуудал анхаржа, тэрэниие оролдосотойгоор эмхидхээгүй һаа, һүөөр хахад жэлэйнгээ түсэб баһал дүүргэнгүй үлэхэеэ байна.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин хүтэлбэрилэгшэд энэ совхозой байдалые һайжаруулха бодото хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдахаар.

Е. Александров.

«Коммунизм» колхоздо (Мухар-Шэбэр) Нина Ивановна Челночкова арбан жэл соо һаалншанаар хүдэлнэ. Тэрэ хоёр нүхэдтэйгөө хамта 140 үнеэ электроагрегадаар һаана. Зураг дээрэ: ахалагша һаалншан Н. Е. Челночкова.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

Залуу һаалишадые дахуулан

Һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй туршада Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин Кировэй нэрэмжэтэ колхозой ниитын малай ашаг шэмэ, илангаяа һү һаалинь, нилээд дээшэлээ. Энэ хадаа колхозой малшадай, һаалишадай оролдолгын аша үрэ мүн. Эндэ дүй дүршэл ехэтэй, ажалдаа үнэн сэхээр хандадаг һаалишад олон. Тэдэнэй дундаһаа Пунцак Жамсаранова шалгарна. Нүхэр Жамсаранова арбаад жэлэй туршада һаалишанаар хүдэлжэ байхадаа, үнеэдые һааха, харууһалха баян дүй дүршэлтэй болоо.

Алдарта долоон жэлэй табадахи жэлдэ Пунцак Жамсаранова хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ һү һаажа байнхай. Жэлэй эхинһээ хойшо даажа байһан үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 860 литр һү һаагаа. Март һарада үнеэн бүриһөө үдэртөө 4-5 литр һү һаажа байһан һаа, майда 6-7 литр һү һаадаг болоо.

Нютагай үүлтэрэй үнеэдһээ энэ тухай һү һаахада яһала бараг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Республикын түрүү һаалишадай уряа бэшэгтэй танилсаад, Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малшад, тэрэ тоодо Пунцак Жамсаранова, һү һааляа улам дээшэлүүлхэ гэжэ шиидээ. Мүнөө тэдэнэр Буряадай республикын 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ элэбхитэйгээр оролсоод, сүүдхэдээ үнеэн бүриһөө хахад пүүд һү һаадаг болохын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

В. Михайлов.

...лгамнай—50000 гектар, ...рэнээ заатагүй дүүргэе

...долоон жэлэй табадахи хабар орой...һаа, үдэр хоногой ошохо тума ...улам даамайханаар шарадаг бо...саад сэсэрлигэй бургааһа һөөгүүд ...дкуһа малнай түрүүшын но...а.

...нүүдтэ, сагай уларилай хэдышье ...һаань, хүдөөгэймнай олон мян... жэлдэ үшөө ехээр орооһо таряа ...лөө тэмсэн, эсэхэ сусахые мэдэн...эрэ ажаллажа байна.

...дайдаар, хүнды голнуудые үгсэ... майлануудаар булад агтанuудай ...ниие алгадгүй сууряатаһаар. Ме...шагай эршэтэ ажалай ашаар рес...колхозууд болон совхозууд эр...саг соонь, һайн шанартайгаар хэ...мүнөө орой таригдадаг ургамал...тарижа байна.

...ндөө 100 мянган тонно эрхим ша...даха гэһэн социалис уялгаяа бэе...хэ зуураа, өрэхэ 1964 ондо, саа...орооһо таряа абадаг, гүрэндэ ту...шууд зорилго мүнөөнһөө табижа ...наа манай хүдөөгэй ажалшад ...рнэ. Тиимэ тула имагтал таряанай ...һууха бэшэ, харин таряалангаа ...зэргэтэйбди. Тэрэнэй түлөө 1963 ...мянган гектар шэнэ, залууг газар ...гада үгэхэ гэһэн ехэ уялга аб...

...эл Буряад оромнай газар дайдаар ...жэлһээ жэлдэ таряанай газар үр...боломжонууд манда гүйсэд дүүрэн ...оной ёһоор ургадаггүй набтар га..., ойн соорхой, майлаһаа эхилээд, ...зайлса, харгын заха гэхэшэлэн, ...г газарнууд барагдашагүй ха юм

...гтай һайнаар эдлэхэ гэжэ орол... хабарай тарилга хэжэ, хэршье ...е һаа, али бүхы аргаяа оложо, ...уг газар зэргэ элдүүрилжэ байна. ...бэрэй үйлэдбэриин управлениин ...жэшээ абамаар. Эндэхи колхоз, ...гектар шэнэ газар элдүүрилхэ ...20-ной байдалаар 3200 шахуу ...байна. Тэндэхи «Знамя Ленина» ...шэнэ газар хахалха түсэбтэй ...ханизаторнууд мүнөө 700 гаран ...урбууланхай. «Коммунизм», ...д, Бэшүүрэй совхоз туд тудтаа ...р газар элдүүрилэнхэй, энэ хү...шалжа байнхай.

...р элдүүрилхэ хүдэлмэри Хяагтын ...һайнаар эмхидхэгдэнхэй. Тэндэхи ...тар иимэ газар хахаланхай. Ту...гектар. Шэнэ газарай ашаг шэмын ...ной XX партсъездын нэрэмжэтэ ...дэ 2700 гектар шэнэ газар хахал...л ехэтэй ургамал болохо шэнии... 5 мянган гектарта хүргэхэ гэжэ ...һөхоной механизаторнууд хэтын ...һан Табхарай үрэжэлтэ талада добтолон оронхой. Орооһо таряа ехээр абадаг, Эхэ орондоо худалдадаг болохо гэжэ оролдоһон ажахынууд шэнэ газар ашаглаха талаар иитэжэ ехэ юумэ бүтээжэ байна.

Гэхэтэй хамта ажахын шанартай энэ шухала хүдэлмэри бүхы дээрээ республика доторнай хангалтагүйгөөр ябуулагдажа байна. Долоон жэлэй табадахи жэлдэ шэнэ, залууг газар элдүүрилхэ түсэб оройдоол 21 процент дүүргэгдээд байна. Үйлэдбэриин зарим управлениинүүдтэ бүришье эбсэшэгүй байдал ушаранхай.

Энэ талаар Хориин үйлэдбэриин управлениин харьяата колхоз, совхозуудай байдал тушаа онсо тогтохо хэрэгтэй. Эндэхи ажахынууд 1963 ондо 8 мянган гектар шэнэ газар, залууг элдүүрилхэбди гэһэн уялга абаа һэн. Харин тэдэнэр хэлэһэндээ хүрэнэгүй. Майн 20-ной мэдээгээр Үдын, Хэжэнгын совхозууд миил 110—110 гектар газар хахаланхай, тиихэдэ бусад ажахынуудынь мүнөө болотороо нэгэшье бураздаа татаагүй байха юм. Энэ гээгдэлээ Хориин колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд «тарилга удаараа, газар хаташоо» гэһэн хооһон үгэнүүдээр сагааруулхые хүсэнэ.

Шэнэ газар элдүүрилхэ түсэб Түнхэнэй, Кабанскын, Баргажанай, Улаан-Үдын болон Зэдын үйлэдбэриин управленинүүдэй ажахынуудаар тон хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байна. Кабанскын управлени түсэбөө 2 процент, Түнхэнэй — 3, Баргажанай—11 процент дүүргээд байна. Иимэ байдал саашадаа яашье тэсэхын аргагүй. Эрид шууд хэмжээ абаха саг тулажа ерээ.

Саг соогоо хахалагдаһан паар, шэнэ, залууг газар хүдөө ажахын ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ гол хэмжээнүүдэй нэгэн байһан туладань, энэ агротехническэ шухала хэрэгэй хангалтагүйгөөр дүүргэгдэжэ байһаниие хараадаа абажа, КПСС-эй обком, республикын Министрнүүдэй Совет тусхай тогтоол баталан абаба. 1964 ондо хэрэглэгдэхэ паар хахалха түсэбөө, мүн адагынь 50 мянган гектар шэнэ, залууг газар байгша оной июниин 10 хүрэтэр заатагүй хахалха эрилтэ үйлэдбэриин управленинүүдэй начальнигуудта, хүдөөгэй үйлэдбэриин парткомуудай секретарьнарта, колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэдтэ эрилтэ табиха гэжэ тэрэ тогтоол соо онсо хэлэгдэбэ.

Ушар иимэһээ ерэхэ жэлнүүдтэ үндэр баян ургаса абаха найдамжатай һуури бэлдэхын түлөө республикын бүхы колхозууд болон совхозууд хүсэ шадалаа гамнангүй элсүүлхэ уялгатай. Заагдаһан болзор соо хараалһан уялгаяа сүм дүүргэхын түлөө хэрэгтэй техникэ шэнэ газар хахалалгада табиха, механизаторнуудай ажалай эмхидхэл гуримшуулха зэргэтэй. Гадна хүдөөгэй үйлэдбэриин партийна комитедүүд, колхоз, совхозуудай партийна эхин организацинууд механизаторнуудай дунда социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхэ, ажаһуудалай болон соёл культурын талаар эрилтэ хэрэгламжые гүйсэд дүүрэн хангаха, материальна талаар урмашуулха ёһо гуримые наринаар хэрэглэхэ гэхэ мэтын гол асуудалнуудта анхаралаа хандуулха уялгатай.

Атар газар элдүүрилгэдэ гараһан механизаторнууд! Шэнэ газар хахалха уялгаяа ойрын сагта дүүргэхын түлөө трактор болон газар элдүүрилдэг бусад зэр зэмсэгээ зүбөөр, бүхы хүсэн соонь ашаглажа, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлгэжэ, ажалай гайхамшагта шэн габьяа харуулхыетнай уряалнабди. Энэмнайл Буряадай АССР-эй мандаһаар 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулһан ёһотойл ажалай жагсаал мүн болохо.

Алцагайхид амжалтатай

Зэдын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд орооһото ургамалнуудай эртын тарилгые хаа хаанагүй дүүргэжэ байна.

Хамагай түрүүндэ «Октябрьский» совхозой 4-дэхи, Борьёогой совхозой 3-дахи фермэнүүд, Ториин совхозой 7-дохи отделени, Захааминай Ленинэй, XXII партсъездын нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд эртынгээ тарилга дүүргээ. Ториин совхозой Алцаг нютагаархин 9 хоногой туршада тарилгаа хэжэрхёо. Тэндэхи тракторист Василий Карпов, сеялкэшэд Дмитрий Ковалев, Борис Казанцев гэгшэд үдэр бүхэнэйнгөө нормо 2 дахин дүүргэдэг байгаа.

Тиихэдэ Зэдын Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэл шэниисэ тарилгаяа 68 процентээр ехэ болгоо. Тиигэжэ энэ үнэтэ ургамалые 4200 гектарта тариһан байна.

Д. Бадмажапов.

Республикын колхоз, совхозуудта гүрэндэ һү худалдаха хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтын ябаса тухай

1963 оной майн 20-ной мэдээн

Үйлэдбэриин управленинүүд	1963 оной хахад жэлэй түсэб	Түсэбэй дүүргэлтэ	Процентээр: түсэбэй дүүргэгдэһэниинь	Процентээр: 1962 онойхитой сасуулхада
Баргажанай	34400	15741	46	141
Зэдын	63300	27007	43	103
Кабанскын	53900	20884	39	93
Хяагтын	67000	28924	43	109
Мухар-Шэбэрэй	68900	28982	42	88
Түнхэнэй	38800	12140	31	74
Улаан-Үдын	47300	26936	57	120
Хориин	76400	30608	40	102
Баунтын аймаг	3000	1834	61	110

„КОСМОС-17“ НИИДЭҺЭЭР

ТАСС-ай мэдээсэл.

...дабшадаг ...ээлжээтэ ...оной майн ...бэдэ табиг...

...тын 16-да ...он програм...лиинай дай...элхын ту...юхо научна ...одон дээрэ

Хэмэл одон замдаа гараад, түрүүшын үедэ Газарые 99,82 минутын турша соо тойрохо зуураа, Газарай нюрууһаа эгээн холонь (апогей) 788 километртэ, эгээн дүтэнь (перигей) 260 километртэ, экваторһаа 49 градус 02 минута һөөлжүүгээр ниидэнэ. Научна аппаратураһаа гадна, 20,005 мегагерцын частота дээрэ хүдэлдэг радиопередатчик; замыень наринаар хэмжэхэ радио-түхеэрэлгэ, приборнууд болон научна аппаратурын хүдэлмэри тухай мэдээнүүдые газарта дамжуулха радиотелеметрическэ оньһо түхеэрэлгэ одон дээрэ тодхогдонхой.

Одон дээрэ тодхогдоһон аппаратура һайнаар хүдэлнэ.

Абтаһан мэдээнүүдые тоололго-согсололгын центр шэнжэлжэ байнхай.

ТЕЛЕФОН-ТЕЛЕГРАФ-РАДИО

ҺҮҮЛЭЙ МЭДЭЭСЭЛНҮҮД

Фидель Кастро Киевһээ мордобо

КИВ, майн 21. (ТАСС). Социалис революциин нэгэдэмэл партиин национальна хүтэлбэриин нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын премьер-министр Фидель Кастро Рус, тэрээнтэй хамта ябаһан хүнүүдые Москва мордоходонь, Украинын ниислэл хотын ажалшад халуунаар үдэшэбэ.

Бориспольско аэродром дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаад, Кубын Республикын, СССР-эй, УССР-эй гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, Украинын КП-гэй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Н. В. Подгорный, УССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. В. Щербицкий, УССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. С. Коротченко, Республикын компартиин ба правительствын бусад хүтэлбэрилэгшэд, Украинын ажалшадай олон зуун түлөөлэгшэд Фидель Кастрые үдэшэбэ.

Фидель Кастро—Москвагай студентнэрэй айлшан

МОСКВА, майн 21. (ТАСС-ай корр.). Мүнөөдэр М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Москвагай гүрэнэй университедэй студентнэрэй баяр баясхалангай ехэ үдэр болобо. Социалис революциин нэгэдэмэл партиин национальна хүтэлбэриин нэгэдэхи секретарь, Кубын Республикын премьер-министр Фидель Кастро Рус, тэрэнэй шабинар эдээндэ айлшан болоо ерэбэ.

СССР-эй тусхай дээдэ ба дунда эрдэм һургуулиин министр Б. П. Елютин, МГУ-гай ректор академик И. Г. Петровский, тус дээдэ һургуулиин партийна, профсоюзай, комсомолой организациин түлөөлэгшэд Кубын нүхэдые угтаба.

Мүн хэдэ мянган москвагайхид сугларжа, Кубын революциин вождые амаршалба.

Академик И. Г. Петровский университедэй түүхэтэй Фидель Кастрые танилсуулаад, М. В. Ломоносовой дүрэтэй дурасхаалта медаль барюулба. Эндэ байлсаһан Патрис Лумумбын нэрэмжэтэ арадуудай хани барисаанай университедэй проректор П. Д. Ерзин үндэр дээдэ айлшан хани барисаанай университедэй хүндэтэ студентээр һунгагдаа гэжэ дурасхаалта медаль Фидель Кастрода барюулба.

Фидель Кастро, тэрээнтэй хамта ябаһан хүнүүд 24-дэхи дабхарта гараба. Эдэнэр эндэһээ Москвае хаража һайхашааба. Һүүлээрнь газар шэнжэлдэг музейн экспозици хараа.

Актова зал соо ехэ митинг болобо. Фидель Кастро болон Кубын бусад ханинарай гаража ерэхэдэ, нэрьемэ альга ташалган болобо.

МГУ-гай парткомой секретарь М. В. Солодков хуряангы үгэ хэлэжэ митинг нээбэ.

Гүрэн ба эрхын талаар марксистско-ленинскэ сурталда аша габьяатай байһанайнь түлөө, Кубада капиталис обществые үндэһөөрнь хубилгажа, социалис болгоһонойнь түлөө, эб найрамдалай түлөө аша үрэ ехэтэйгээр, эдэбхитэйгээр тэмсэһэнэйнь түлөө Фидель Кастрада юридическэ факультедэй эрдэмтэдэй дурадхалаар университедэй совет Кубын революциин вождые Москвагай университедэй юридическэ эрдэмэй хүндэтэ доктороор нэгэн дуугаар һунгаба гээд академик И. Г. Петровский мэдээсэбэ.

И. Г. Петровский МГУ-гай юридическэ эрдэмэй хүндэтэ докторой диплом Фидель Кастрада нэрьемэ альга ташалган доро барюулба.

Юридическэ факультедэй декан профессор Д. С. Карев, табадахи курсын геологическа факультедэй студентка Светлана Борисова гэгшэд Фидель Кастрые болон тэдэнэй нүхэдые амаршалба.

Нүхэр Кастро үгэ хэлэжэ, үндэр дээдэ хүндэлэлэйнь түлөө үнэн зүрхэнһөө баяр хүргэбэ. Фидель Кастрын үгэ хэлэхэдэнь, байд гээд лэ альга ташалган боложо байба.

МГУ-һаа ошохынгоо урда тээ Кубын национальна герой хүндэтэ айлшадай дэбтэртэ иигэжэ бэшэбэ: «Москвагай университедэй профессорнүүд болон студентнэртэй уулзахадаа ехэ баярлаабди, зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгөөбди, энээниие үгөөр хэлэхын аргагүй. Энээн тухай дурасхаал хэтэ мүнхэдөө үлэхэ гэжэ найдан абди.

Эрдэм наука мандаха болтогой!

Майн 21. Фидель Кастро».

ФИДЕЛЬ КАСТРО МОСКВА БУСАЖА ЕРЭБЭ

МОСКВА, майн 21. (ТАСС-ай корр.). Кубын революциин вождь Фидель Кастро Рус мүнөөдэр Киевһээ Москва бусажа ерэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Президиумэй гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. Н. Косыгин, СССР-эй министрнүүд Р. Я. Малиновский, А. А. Громыко, Гүрэнэй комитедүүдэй түрүүлэгшэнэр С. А. Скачков, В. Е. Семичастный болон бусад Внуковска аэродром дээрэ үндэр дээдэ айлшаниие хани халуунаар угтаба.

Зундаа унтаа hаа,
зудтахат үбэлдөө

НҮХЭД МАЛ АДУУЛАГШАД!

ҮХЭР МАЛАА ҮДЭР hҮНИГҮЙ БЭЛШЭЭЖЭ, ӨӨХЭ ДАЛАН ХЭДЭРҮҮЛЭЭ

★ ★ ★ ★

Малые бэлшээн таргалуулха тухай

Мэргэжэлтын зүбшэл

Манай республика дотор абтадаг мяханай 40 гаран процентые үхэрэй мяхан эзэлнэ. Үхэрэй мяха бүри ехээр абадаг болохын тулада юун хэгдэхэ ёhотойб гэхэдэ, малай гарзада оролгые зогсоохо, үбэлэй үедэ мал бордохо, залуу мал түргэнөөр түлжүүлхэ, мүн мал бэлшээлгые гуримшуулха шухала.

Зундаа бодо малай шэгнүүр 30—50, залуу малай — 50—70 процент хүрэтэр нэмэдэг байха юм. Манай абаhан мэдээгээр, симментал үүлтэрэй нютагай үүлтэрэй малнуудай хоорондоhоо гараhан хашараг hайнаар шахагдаад байхадаа, шэгнүүрээ 46,5, мяха, саалаяа 70 гаран процентээр нэмэдэг юм. Тарган малай мяхан туранхай мяханда орходоо шэмэтэй гээшэ бэзэ.

Республикымнай колхоз, совхозуудта шахагдаhан мал зарим ушарта туранхай байдаг. Малай хүсэд таргалаагүй байдаг ушарай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, зарим колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдэй зүгhөө энэ шухала хэрэгтэ анхарал багаар хандуулhанhаань болоно.

I. МАЛ ЯАЖА ТАРГАЛУУЛХАБ?

Мяха ехээр абаха ямар нөөсэ, арга боломжонуудай бии байhые түрүү колхоз, совхозуудай дүй дүршэл гэршэлэн харуулна. Жэшээнь, Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гүүртые даагша нүхэр Жажинов 120 толгой эрэ хашарагуудые 110 хоног соо ондоо тэжээл эдюулэнгүйгөөр бэлшээгээд байхадаа, суудхэ бүриинь шэгнүүрые мянган граммаар нэмээhэн байха юм. Нүхэр Жажиновай тушааhан тэдэ мал дунда зэргээр 340 килограмм шэгнүүртэй болоод байба. Захааминай «Коммунизм» колхозой малшад Б. Гармаев, Г. Намсараев гэгшэд эрэ хашарагуудые 120 үдэр бэлшээгээд байхадаа, тэдэнэй шэгнүүрые дунда зэргээр 100—115 килограммаар нэмээжэ тушааhан байна.

Республикымнай түрүү малшад хайшан гээд малаа таргалуулнаб гэхэдэ, бэлшээридэ гаргагдаха малынь эрэ эмээрээ илгагдаад, наhаараа, шэгнүүр болон тарган туранхайгаараа нэгэ жэгдэ малhаа гүүртэ бүридүүлэгдэдэг байна. Бэлшээринь хабар, зун, намарай сагуудта зүбөөр хэрэглэгдэн, уhа, дабhа дутамаггүйгөөр үгтэн адуулагдана.

Эбартэ бодо мал шахан таргалуулга тэрэниие зүбөөр гүүртэ болгон бэлэдхэлгэhээ дулдыдаха юм. Бэлшээридэ гаргалгын бэлэдхэл нэгэ гү ,али хоёр hара урид хэгдэхэ зэргэтэй. Үсхэбэрилхэдэ хэрэглэгдэхэгүй—ашаг багатай, үүлтэр муутай, хүгшэрhэн мал, эрэ хашарагууд шахан таргалуулагдахаар илгагдана. Тэдэ малай бэлшээридэ гарахадаа хэр өөдэлжэ шадаха байhыень зооветеринарна хүдэлмэрилэгшэд фермые даагшатай хамта hайса хаража үзэдэг. Туранхай, өөдэгүй малнууд илгагдажа, бэлшээридэ гараха хүрэтэрөө эдеэлүүлэгдэдэг байна. Үбшэн мал илгагдан аргалуулагдана.

Бэлшээридэ гаргагдаха эрэ бурууд абаашагдахаhаа 15—20 хоног урид шэмхэгдэхэ зэргэтэй. 3—5 hаратай болоhон тугалые шэмхэхэдэ бүришье hайн, мяхалиг байдаг гээшэ.

Шахан таргалуулагдаха малые ветеринарнууд шалган үзэхэ ёhотой. Тиихэдээ тэдэниие тариха, гуурынь гаргаха, туруунь сэбэрлэхэ, эбэрэйнь үзүүр тайраха шухала.

Мал наhаараа, шэгнүүрээрээ, хүшэ шадалаараа, эрэ эмээрээ адлирхуу байгаагүй hаа, жэжэнүүдынь түргэн садаад, хибэдэhээ хибэн хэбтэшэдэг, харин томонуудынь садангүй бэлшэhээр байдаг гээшэ. Энэ ушар адуулгашанда бэрхэшээл тохёолдуулна. Иимэ жэжэтэй, томотой hүрэг шэгнүүрээрээ адли бэшэ байдаг, тиигээд шэгнэхэдэ, бүридхэл хэхэдэ түбэгтэй юм.

Эрэ эмээрээ, хүгшэн залуугаараа илгагдаагүй мал hайн үрэ үгэхэгүй. Жэшээнь, 1959 ондо Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дүй дүршэлтэй малшан Ц. Санжижапов эмнюулэгдэhэн буруу, буха буруунуудтай холисолдоhон гүүртэ даажа абаhан юм. Тэдэниие эрэ эмээрээ илгагдаhан гүүртынхитэй жэшэбэл, шэгнүүрынь 35 процентээр доошо байгаа. Нүгөөдэ гүүртын мал hураггүй тарган байба.

Манай республикын эрхэ байдалда иимэ гүүртын малай тооe 2 наhанhаа дээшэ hаань, 100—120 толгойhоо, 1—1,5 наhатай байгаа hаань, 120—150 толгойhоо халяажа болохогүй.

Шахан таргалуулагдаха мал номерлогдохо зэргэтэй. Гүүртын малай данса хэгдээд, бордолгодо табигдаhан үдэр, амидынь шэгнүүр, тарган туранхайнь, шахалгын үедэ шэгнүүрээ нэмэhэниинь тэмдэглэгдэхэ болоно. Гүүртын эхалагша малшан хоёр туhалагшатай байха зэргэтэй.

II. БЭЛШЭЭРИ ЗҮБӨӨР ХЭРЭГЛЭХЭ

Шахан таргалуулагдаха малые элбэг ногоотой эгээн холын бэлшээридэ абаашаха. Гэбэшье республикымнай колхоз, совхозууд бэлшээрээ зүбөөр хэрэглэнэгүй. Мал нэгэ ябаhан газартаа эрьеэд, зарим бэлшээридэ хүрэдэггүй байна. Бэлшээрээ hэлгүүлжэ, мал адуулбал, ходо hайн ногоо эдихэ, мүн зүлгэгдэhэн газарай ногоон дахинаа ургаха болоно бшуу. Тиимэhээ бэлшээри hэлгэн хэрэглэхэ болзор тогтоохо шухала.

Тала газарай бэлшээри багахан саг соо ургаад хагдардаг. Тиимэ бэлшээриие хаhа соонь ашаглан, малаа адуулжа амжаха хэрэгтэй. Талын ногоон шэмэтэй, витамин болон минеральна зүйлөөр баялиг байдаг гээшэ.

Бэлшээриеэ үе үедэ (хабар, зун, намар) hэлгүүлхэдэ таарамжатай. Тиигээд байхада, мал хододоо шахуу үзүүр ногоо эдихэ болоно.

Бэлшээреэр дутамаг газарта нэмэлтэ тэжээл: силос, концентрат болон бусадые үгэлсэхэ шухала. Иимэ эрхэ байдалда хээрын бэлшээриhээ гадуур, олон жэлдэ гү, али нэгэ жэлдэ ургадаг ургамалнуудые эдюулэлсэхэ хэрэгтэй. Мүн малай толгой бүридэ 0,2—0,5 га хүртэхэ жэшээтэйгээр таримал ногоон тэжээл ургуулжа эдюулхэ. Ногоон тэжээлэй үнэтэ ургамалнуудай нэгэн болохо кукурузые хэршэжэ малда эдюулдэг байна.

Бэлшээридэ гаргагдаха малай тооe, амидын шэгнүүрые хараада абаха шухала. Бэлшээриин газарые зүбөөр хэрэглэхын, тэрээндэ харууhа хангахын тула мал ажалай зарим фермэнүүдтэ даалгадаг байна. Тиихэдээ фермэ доторхи зарим бригада, гүүртэнүүдтэ 5—8 жэлэй болзортойгоор даалгажа үгтэхэ юм.

Хэрбээ бэлшээриин малай байраhаа холо байгаа hаань, бэлшээри шадар зунай байра түхеэрхэ. Бэлшээн таргалуулагдаха малда лагерьна байра зайлашагүй хэрэгтэй. Тэрэнь хуурай добо газарта түхеэрэгдөө hаа hайн. Малай бэлшээри уhанhаа холо байжа болохогүй.

Малай байра ходо урилагдажа байбал hайн. Шэбхэ болоhон хуушан байрынь газарые хахалжа, малда эдюулэгдэхэ ногоон тэжээл тарихада зохид.

Бэлшээри дээрэ үдэрэй гурим тогтоохын аргагүй. Юуб гэхэдэ, сагай уларилай эрхэ байдал, ургаса ногооной гараса дээрэhээ малшад малаа ямар сагта, хайшан гэжэ харууhалхаяа өөhэдөө мэдэхэ болоно.

Манай эндэхи түлэг халуун июнь, август hаранuудта болодог. Энэ үеэр hоно, хэдэгэнээн дэлгэрдэг. Эгээл тиихэдэ малые hүниндөө адуулалсахада таарамжатай. Бэлшээн таргалуулагдажа байhан малай hайса эдеэлхын тула бэлшээри дээрэ удаан байлгаха гэжэ оролдохо.

Бэлшээн таргалуулагдажа байhан малые шэгнэхэ түсэб зоотехник hара бүхэндэ зохёожо, колхозой правленеэр гү, совхозой директорээр баталуулха ёhотой.

Малые бэлшээн таргалуулха гээшэ арадай ажахыда айхабтар ехэ удха шанартай. Республикымнай колхоз, совхозууд бэлшээриин газараар элбэг. Бэлшээрээ зүбөөр хэрэглэн, малаа hайнаар таргалуулхые оролдохо шухала.

Р. Мункеев,
хүдөө ажахын эрдэмэй
кандидат.

Хахад жэлэй түсэб дүүргэгдээ

Кабанскын управлениин колхоз, совхозуудай малшадай дунда hү, мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө болзорhоонь урид дүүргэжэ, республикын 40 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Энэ мүрысөөндэ Оймorой совхозой механизаторнууд эрхимлэжэ ябана. Тэдэнэр гүрэндэ мяха тушааха хахад жэлэйнгээ түсэб 138 процентээр дүүргээ.

Энэ жэлэй дүрбэн hарын туршада тус совхозойхид гүрэндэ 1698 центнер мяха гүрэндөө худалдаа. Энээниие нёдондонойхитой сасуулхада гүрэндөө мяха худалдалга 17,4 процентээр ехэ болоhон байна.

Мүн Кабанскын совхозой малшад гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые үлүүлэн дүүргээ.

А. Бусурманов.

Малаа тураана, гарзалуулна

Зэдын үйлэдбэриин управлениин «Дружба» колхоз үүлтэртэ гунжадые аяар холын Яруунаhаа асарhан юм. Мүнөө тэдэнь муугаар харууhалагдаад, ехээр турашоо. Хорёод толгойнь үргүүлжэ хэбтэнэ. Мүн арбаад гунжал гарзалаа.

Эдэ мал колхозник Лупсан Дымбрыловтанда даалгагдаhан юм. Үбэлэй үедэ үбhэ тэжээлээр дутажа тураhан дээрэhээ муудаба гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хүшэ багатай малда түбhэн үбшэн хүрэдэг. Тиигээд хэдэн гунжадынь хамуураа. Теэд колхозой ветеринар тэдэниие аргалха гэжэ оролдоногүй.

Нүгөөдэ нэгэ гүүртые даагша Даба Батуев олон үүргэтэй дээрэhээ hарбагайдаад, ажалаа хүсэнэгүй, hү hаалинь хорошоо. Гүүртэ даахаhаа гадна, мал искусственна аргаар үрэжүүлдэг, үнеэ hаадаг ажалтай байна.

Д. Долгоров.

Ужам даа Түгнын тала! Эндэ «Эрдэм» совхозой хонид бэлшэдэг. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тус совхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Б. Т. Доржиевагай харууhалдаг хонид бэлшээри дээрэ ябана.
Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

ЛУГОВОД Г. ХОРГАНОВАЙ ЗВЕНОДО

Баргажанай үйлэдбэриин управлениин Дэрээнэй совхоздо Галсан Тапгарович Хорганов үни удаан саг соо луговодоор хүдэлжэ, жэл бүри үбhэ ногооной баян ургаса хуряажа абадаг. Мүнөө жэлдэ нүхэр Хоргановай звеногой гэшүүд 700 гектар сабшалан даажа абаад, га бүриhөө дунда зэргээр 15—17 центнерhээ бага бэшэ үбhэ хуряажа абаха гэжэ шиидээд, хэзээ хэзээнэйхиhээ урма зоригтойгоор ажаллажа байна. Тэдэнэр эртэ үглөөнhөө үдэшын боро харaан болотор сабшалангаа уhална, наг шэбхэ гаргана. Нүхэр Хоргановай звеногойхид 330 гектар сабшалангай газар уhалаад, тэрээн дээрэ 800 тонно наг шэбхэ гаргаад байна.

Г. Бадмаев.

Эрхирэгэй бэрхэ луговодууд

Жэлhээ жэл бүри үбhэ ногооной баян ургаса абажа, нийтын адуу малые тэжээлээр хангаха хэрэгтэ ехэхэн туhа хүргэдэг луговодууд Эрхирэгэй совхоздо олон. Хори гаран жэлдэ энэ хүдэлмэридэ ябажа байhан Жалсаб Базаров жэлдээ гектарай хорёод центнер үбhэ абадаг. Нёдондо 20 гаран гектар дээрэhээ га бүриин 30 гаран центнер үбhэ ургуулhан байха юм.

Мүнөө жэлдэ дүршэл ехэтэй луговод 290 гектар сабшалан дээрэhээ гектарай дунда зэргээр 15 центнерhээ бага бэшэ үбhэ хуряаха гэhэн социалис уялга абаа. Үбгэн луговодой үгэ хэрэг хоёрынь алгасадаггүй. Һүүлэй мэдээгээр Жалсаб луговод даалгагдаhан сабшалангайнгаа 200 гектарыень нэгэ дахин уhалаад байнхай. Сабшалан шулуу, бургааhанhаа сэбэрлэгдээ. Мүн тэндэ 97 тонно шэбхэ гаргагдаа.

Дүршэл ехэтэй луговод сабшалангаа уhалха хэрэгтэ ехэ анхарал табидаг. Тэрэ үбэлдөө горхонойнгоо эхиндэ тошон ехээр халяажа, мүльhэ бэлдэдэг. Тэрэнэйнгээ хайлажа урдахада зундаа сабшалангаа 2—3 дахин уhалдаг заншалтай.

Арбижал гэжэ нютагта луговод Дамби Дагбаев, Һубарайда—Цыден-Еши Бадмаев, Буянта Санжижапов гэгшэд сабшалангаа hайнаар уhалжа, үбhэ ехээр абаха зорилготой. Манай отделени бүхы 1300 гектар сабшалан дээрэhээ дунда зэргээр гектарай 12 центнерhээ доошо бэшэ ургаса абаха гэhэн социалис уялгатай. Энээнээ дүүргэхэл байхабди.

Д. Чимитов,
Эрхирэгэй совхозой 1-дэхи
отделениин эрхилэгшэ.

БУРЯАД ҮНЭН

2-дохи нюур.
1963 оной майн 23.

Дундада далай шадарай район ра...
ядерна буу зэбсэггүй орон нютаг байх...

СССР-hээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин США-гай гүрэнэй секретариин уялгые дүүргэгшэ Дж. Болл гэгшэдэ майн 20-до орожо, США-гай правительствэдэ Советскэ правительствын эльгээhэн нотые барюулаа.

«Поларис» гэжэ ядерна ракетэнүүдээр хангагдаhан Американ уhан доогуур ябадаг атомна онгосонуудые Дундада далай шадарай районуудта байрлуулха түсэбүүдэй бэелүүлэгдэжэ эхилhэн тухай эндэ хэлэгдэнэ бшуу. Тэдэниие Испаниин портнуудта, Кипр болон Мальтадахи Англиин сэрэгэй түшэг пунктнуудта байрлуулжа болохо гэжэ хэлэгдэдэг байна. «Поларисуудаар» хангагдаhан уhан доогуур ябадаг онгосонууд Турциин, Грециин, Италиин портнуудта ородог байха гэhэн мэдээсэлнүүд бии гээд ното соо хэлэгдэнэ.

Ното соо саашадаа иигэжэ заагдана. Ядерна зэбсэг тээhэн НАТО-гай сэрэгэй кораблънуудай Дундада далайда оруулагдаhан ушар гүрэнүүдэй аюулгүй байдалда Хойтоатлантическа бүлэглэлэй зүгhөө гай түбэг татаhан ябадал болоно гээшэ. Тиимэhээ эдэ гүрэнүүд өөрыгөө хамгаалхын тулада үрэ ехэтэй харюугай хэмжээнүүдые абаха баатай болоно. Эб найрамдалда дуратай гүрэнүүд хадаа уhан доогуур ябадаг атомна онгосонуудай тамардаг харгынуудые, тэрэшэлэн НАТО-да хабаададаг оронуудай, мүн ракетно-ядерна зэбсэг саг үргэлжэ гү, али саг зуурашье байрлуулхын тулада өөрынгөө газарые энэ бүлэглэлдэ үгэhэн оронуудай эрье шадарай нютагууд руу усадхан дараха зорилготойгоор буу зэбсэгүүдээ шэглүүлэн тодхохо баатай болоно бшуу.

Өөhэдэйнь мэдэллэ болон хиналтада ородоггүй харин ракетэнүүдэй гэрэйнь богоhо доро тодхогдоод, атомна бомбонуудай асарагдаад байгаа hаань, грегүүд, турканууд, итальянецууд, французууд, испанецууд, Дундада далай шадарай бусад арадууд hанаа амараар hуужа шадаха гэжэ hанажа болохоор гээшэ аал? — гээд ното соо хэлэгдэнэ.

Тэдэнэй дура хүсэлhөө дулдыдангүйгөөр, гэнтыншье ушарай тохёолдоо hаань, энэ районой арадууд үхэлтэ аюулда дайрагдажа, хосорон hалажа магад лэ.

НАТО-гай политикатай холбоотой дүрбэн гү, али табан гүрэн Дундада далай шадарай бусад гүрэнүүдэй аша туhые хэрэгсээнгүйгөөр ядерна зэбсэг олоор асархын тулада Гибралтарай үүдэ сэлижэ үгэхөөр бэлэн байха ямар эрхэтэй гээшэб. Дундада далай дээрэ мүнөө байрлуулагдахаа байhан Америкын буу зэбсэг хамгаалалгын зорилго бэелүүлгэдэ тиимэ таарамжатай бэшэ, харин ямаршье харата муухай ааша гаргахада үлүү ехэ таарамжатай байна.

Дундада далай руу эльгээгдэхэ Америкын уhан доогуур ябадаг онгосонууд Советскэ Союзай тусхай барилгануудта эсэргүүгээр шэглүүлэгдэхээр зорюута «тодологдонхой» гэжэ США-гай сэрэгэй хүтэлбэрилхы ажал ябуулагшадай хэдэг мэдүүлгэнүүдтэ Советскэ правительство анхаралаа хандуулангүй гаража шадахагүй байгаа гээд ното соо тэмдэглэгдэнэ. Хэрбээ арсалдаа тулалдаанай болоод байгаа hаань, ээрхэг түримхэйшүүлдэ үгтэхэ харюугай ядерна сохилтын зарим хубиие арсалдаанда ямаршье зэмэгүй гүрэн тээшэ эльгээлсэхэ гэhэн hанаашалга НАТО-гай гол гүрэнүүдэй сэрэгэй түсэбүүд догор мүнөө ур... элеэр харага...

Африкые я... орон нютаг ... тухай резо... Генеральна А... лан абаhан... нуулагдана. ... рние бурушаа... хые НАТО-да... гүрэн зүрхэл... Африкын эрь... нуудые ракет... дарм болгохо... США болон ... гууд Нэгэдэм... Организацин... рние ороймоо... гүй гээшэ.

Уласхоорон... байдал ханга... ран, Дундада ... бүхы районн... на буу зэбсэ... гэжэ сонос... правительство... советскэ ното... тэмдэглэгдэнэ... дэй иимэ уял... байгаа hаань... соо ядерна з... ошохо газарта... hо түхеэрэл... луулхагүй гэh... даажа абаха... вительство (э... бээ энэ район... на зэбсэггүй о... соносхогдоод ... Дундада дала... ондо ямар нэ... лалдаанай тох... ядерна зэбсэг... гэhэн бата на... болон баруу... нуудтай хамта... ветскэ Союз ...

Англиин, Ф... лиин, Турции... жирай, Израи... Ливанай, Лив... ОАР-ай, Сири... Испаниин пра... та мүн лэ нию... нууд эльгээгд...

Алдар солоёо суурхуулhа...

Республикынгаа 40 жэлэй ойн hайндэрые ажалай шэнэ амжалтаар угтаха гэhэн социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Мүнөө түрэл hайхан Буряад оронноймнай завод, фабрика бүхэн продукци гаргаха хахад жэлэйнгээ түсэбые болзорhоонь урид дүүргэжэ, эрхим шанартай эд бараа даабариhаа гадуур бүтээжэ, 40 жэлэй ойн hайндэртэ бэлэг болгон барихань.

Коммунис ажалай нэрэдэ хүртэhэн нарин сэмбын фабрикын бүд нэхэгшэд социалис мүрысөөндэ хабаадагшадай түрүү зэргэдэ ябалсана.

— Эдэ үдэрнүүдтэ манай фабрикын бүхы цехүүд hайнаар ажаллана. Түрүүшын кварталда сэмбэ нэхэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргээ hэмди. Мүнөө республикынгаа 40 жэлэй ойн hайндэртэ бэлэг болгон, хахад жэлэйнгээ даабариие болзорhоонь урид дүүргэхэ хүсэлэнтэйбди,— гэжэ фабрикын директор нүхэр Альцман хэлэнэ.

Фабрикын коллективэй дунда хүдэлмэриhөө гээгдэхэ, ажалай журам эбдэхэ ушар үгы болонхой. Мүн үйлэдбэрилэн гаргадаг продукциинь шанар хэзээ хэзээнэйхиhээ бүри hайжараа, ажалайнь бүтээсэ нилээд дээшэлээ. Жэшээнь, тус фабрикын 40 гаран хүдэлмэришэд нэгэшье голодоhо гаргахаяа болинхой. Тиихэдэ 176 бүд нэхэгшэд ажалайнгаа бүтээсые түүхэтэ долоон жэлэй түсэбэй ёhоор 1965 ондо түйлагдаха хэмжээндэ хүргөө. Фабрикын суута сэмбэшэд СССР-эй Верховно Соведэй депутат М. Е. Афанасьева, В. Ж. Войлокова, Т. Э. Ковалёва, нооhо ээрэгшэд Н. И. Рангина, А. Г. Короткова болон бусад бүришье ехэ амжалта түйлаа.

Түрүү хүдэлмэришэн Войлокова hүүлэй хоёр жэлэй туршада үйлэдбэридөө нэгэшье голодоhо гаргаагүй. Тэрэ хахаанайнгаа даабариие хододоо 113—115 процент дүүргэнэ.

Мүн нооhо ээрэлгын цехэйхид муу бэшээр хүдэлмэрилнэ. Нооhо ээрэгшэ коммунис ажалай ударник Наталья Рангина эрхим шанартай продукци гаргадагаараа сугтаа ажалладаг нүхэдэйнгөө дунда суурханхай. Тиигэжэ нүхэдынь тэрэниие «замаймнай залууршa» гэжэ нэрлэдэг.

Нүхэр Ранг... дэ 470 мянга... ээрэхэ түсэбө... тэр дүүргэhэн... шье жэлдэ т... hо ээрэгшэдэ... ябана.

Энэ фабри... шэдэй дунда ... лагшад оло... март, апрель... уралан нари... радхал оро... нуудыень ... болзортонь ... ашаар тус фа... гаи түхэригэ... шадаа. Урал... шад В. А. Ф... Гончаров, Г. А... Иванов боло... руулгын орё... нуудые саг бо... хэхэ хүдэлмэр... гээр хабаад...

Ингэжэ не... рикын комму... лектив респуб... лэй ойн хүн... вахтада жаг... илалтаяа ул... hэн нэгэй хүс... сэжэ байна.

Хартаабха, овощ бэлэдхэлгые эрхим hайнаар эмхидхэе

«Орон дотороо хэрэглэхэдэ элбэг хүрэмөөр эрхим шанартай хартаабха бэлдэе» гэhэн уряатайгаар хүдөөгэй ажалшадта КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет хандаhан байна.

КПСС-эй ЦК-гай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй энэ хандалга хадаа мүн бэлэдхэл ябуулдаг эмхи зургаануудайшье ажалай дайшалхы программа болоно гэжэ Россин потребсоюзай правлениhээ ТАСС-ай корреспондентдэ мэдээсэбэ. Хүдөө ажахын продуктнуудые худалдан абажа бэлэдхэдэг органууд бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэн, энэ жэлдэ хартаабха бэлэдхэн абалгые эрид дээшэлүүлхын тула эршэмтэйгээр ажаллана.

Эд хэрэглэгшэдэй кооперации орон дотороо бэлэдхэл ябуулдаг томохон эмхи байгуулга болоно. Мүнөө жэл Россин Федерациин потребсоюзууд колхоз-совхозуудай управлениинүүдтэй хамтаран, 1963 оной ургасын хартаабха, овощ, үрэ жэмэс болон ноопо, үндэгэ зэргые худалдан абаха контрактациин договорнуудые колхоз, совхозуудтай баталхa ажалые хэзээ хэзээнэйхиhээ эмхи журамтайгаар ябуулба. Энэ ажал гол түлэб дүүрээ. 2532 мянган тонно хартаабха (энэнь хараалагдаhан түсэбhөө нилээд ехэ), 1407 мянган тонно овощ, 498 мянган тонно бахчева ургамалнуудые болон бусадые бэлэдхэхэ договорнууд баталагдаа.

1963 оной ургасын хартаабха, овощ худалдан абажа бэлэдхэхэ талаар колхоз, совхозуудтай баталагдаhан договор контрактациин дүнгүүд Россин потребсоюзай правлениин хурал дээрэ зүбшэн хэлсэгдэбэ. Северо-Осетиин, Чечено-Ингушай, Марийскын, Кемеровэй, Хабаровскын, Буряадай, Архангельскын, Челябинскын потребсоюзууд контрактациин договор баталха ажалые ехэтэ унжагайруулна гэжэ тэрэ хурал дээрэ тэмдэглэгдэбэ.

Оренбургын, Башкирай, Волгоградай, Рязаниин, Владимирска, Брянска болон бусад потребсоюзууд договорнуудые баталхадаа чеснок, хрен гэхэ зэргэ ургамалнуудые тариха, тушааха тухай юущье хараалаагүй байна. Тамбовскын облпотребсоюз үгэрсэ, помидор, морковь худалдан абаха түсэб соогоо контрактаци оруулаагүй байhаар. Краснодарай, Орловскын, Тульска, Курска болон бусад потребсоюзууд зүгын бал худалдан абаха талаар зүгы баридаг колхоз, совхозуудтай договор баталаагүй байна.

Эдэ дутагдалнууд ойрын хугасаанда усадхагдаха ёhотой. Түсэбөөр хараалагдаhан хартаабха, овощой тарилгые колхоз, совхозууд заабол дүүргэхэ, эдэ ургамалнуудые худалдаха талаар баталhан договорнуудаа эрхэ бэшэ бэелүүлхэ хэрэгыень область, хизаар болон республикануудай эд хэрэглэгшэдэй кооперациин союзуудай правлениинүүд хинан шалгажа байха үүргэтэй болоно.

(ТАСС).

Оролдосотойгоор аж...
слесарьнууд

Байгал шадар оршодог Клюевскэ модоной заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшад амаралтынгаа үдэрые hонирхолтойгоор, хүхюу зугаатайгаар үнгэргэдэг. Олон хүн амаралтынгаа үдэр агнуури хэхэеэ ой тайга руу ошодог, зариманиинь загаhа барихаяа Байгал далай тээшэ гэшхэлдэг.

Гэбэшье зарим хүдэлмэришэдтэ энэ үдэр агнуури хэхэ арга боломжо байдаггүй. Заводойнь хүдэлмэрилдэггүйшье hаа, зарим цех, участогуудтань хэдэн хүн ажаллаhан лэ байдаг. Эдэнэрнай бусад хүдэлмэришэдэйнгөө ажаллаха участогуудынь бэлдээд, неделиин али нэгэн үдэр амардаг юм.

Мүнөө эндэ нүхэр Князевай хүтэлбэрилдэг слесарьнуудай бригада ажаллахаяа ерээ. Тус бригада заводойнгоо hаалгүйгөөр ажаллахын тула бүхы машинануудыень неделидээ нэгэ дахин заhабарилдаг, сэбэрлэдэг, тоhододог юм. Мүнөө энэ бригадын слесарьнууд хаана, ямар машина заhабарилха, тоhодохоб гэжэ бригадирhаа даабари абаад, ажаллажа эхилээд.

Заводой эрхим слесарь Александр Бурцев, туhалагша Геннадий Долгих гэгшэтэй бүришье эршэмтэйгээр ажаллана. Эдэнэр бүхы машина, оньhонууд болон ажалай бусад түхеэрэлгэнүүдые hайн шанартайгаар заhабарилдаг юм. Александр Бурцев тус заводто 8-дахи жэлээ ажаллаха зуураа, баян дүй дүршэлтэй болоо. Залуу слесарьнууд

…УЛИНИИЕ ШЭНЖЭЛЭГШЭДТЭ ГИМН ТАТАНА

Парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд скульптор А. П. Файдышта айлшалба

…роспект… Шэнэ хэй дээрэ түрүүшынхеэ зам… …лнуудай нэгэ …мо гэгшын шэл …э дабхар гэр …най скульп… …дышай творче… …нь гээшэ. Майн …щев түрүүтэй …льствын хүтэл… …э ерээ. Совет …н түбиие шэн… …шарамдуулан …гдаха ехэ хү… …эй танилсабад.

…эрэмжэтэ Моск… …рагай институт …э hүүлээр, 15 …ээ Андрей Пет… …бюун ухаанай …кэ эхилhэн юм. …И. Ленин совет …улагша, удари… …барельеф хэhэн …айнгээ түлөө гү… …аа hэн. Энээнhээ …үнгэрөөд байха… …городто К. С. …хүшөө памятни… …энэйнгээ түлөө …зурагай Акаде… …баба. Хоёрдохи …м ба мүнгэн ме… …дэ барюулагдаа …оной августда …ан зурагай Сою… …ин секретаряар

буулин тээшэ зам нээhэн совет арадай айхабтар ехэ туйлалтые мүнхэжүүлhэн архитектурно-скульптурна асари ехэ зохёол болохо ёhотой.

Тус монументын гол хубиль 90 метр үндэртэй байха.

Энээндэ ехэ hуури хэгдэхэ юм. Гранидаар гоёоhон стилобат иимэ hууринь болохо. Энээнэйнь хажуугаар бронзоор хэhэн олон хүнэй дүрэнүүд байха. Энэ хадаа совет эрдэмтэдэй, конструкторнуудай, хүдэлмэришэдэй, инженернүүдэй гайхамшагта илалтые харуулhан байха.

Эдээнэй нэгэндэ скафандр үмдэнхэй Юрий Гагаринай дүрсэ байлсаха юм. Замбуулин тээшэ ниидэхынгээ урда тээ түрүүшын совет космонавт подъемник руу орожо ябана.

Ородой агууехэ эрдэмтэ К. Э. Циолковскиин 5 метр үндэртэй гранидаар хэhэн скульптура тус монументын гол газарта байха. Планетэ хоорондын холбооной теори байгуулагша эрдэмтэ кресло дээрэ hуужа байна. Энэ эрдэмтэ холын холо тээшэ шэртэнхэй. Совет хүнэй замбуулин руу түрүүн ошохо гэhэн энэ эрдэмтын гайхамшагта үгэнүүд эндэнь бэшээтэй байна.

СССР-эй арадай ажахын туйлалтануудые харуулhан выставкын гол үүдэнэй хажууда барилгашадай бригаданууд хүдэлжэ байна. Эдэнэр гайхамшаг томо монументын hуури табижа байна гээшэ. «Замбуулин шэнжэлэгшэ баатарнуудай аллей»—үргэн харгы эб найрамдалай проспектhээ энээн тээшэ шэглэхэ. Түрүүшын совет космонавтнуудай, хэмэл одонуудые, замбуулинай онгосо-олонуудые бүтээгшэдэй скульптурна портредүүд энээнэй хоёр хажуугаар хадагдаха…

Эб найрамдалай проспект дээрэхи энэ дурасхаалта монумент хадаа замбуулин түби шэнжэлэгшэ совет арадта соло дуудана.

— Коммунис партиин, Советскэ правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй манай мастерской ерэжэ хараhаниинь саашанхи хүдэлмэридэмнай шэнэ хүсэ нэмээбэ — гэжэ А. П. Файдыш хэлэбэ.

(ТАСС).

…тухайгаа хөөрэ… …гүйжа, ТАСС-ай …т Д. Захаров …шта хандаба. …торнүүд Михаил …ярщ, Александр …Колчин гэгшэдтэй …ент байгуулхаар …айнабди, — гэжэ …эрэнэ. Манай бо… …р энэ хадаа дэл…

Хилэ хамгаалагшадта

Станци Даури (Шэтын область), майн 21. (ТАСС-ай корр.). Забайкалиин пограничнигуудай заставануудта мүнөөдэр Шэтын литератор болон уран зураашадай түлөөлэгшэд айлшалан ерэбэ. Тэдэниие хуушанай уран зохёолшо Георгий Шелест толгойлно. Эхэ оронойнгоо хилэ хамгаалжа байhан сэрэгшэдтэй уран hайханай хүдэлмэрилэгшэд уулзажа, өөhэдынгөө шэнэ зохёолнуудые танилсуулан, хилын харуулай 45 жэлэй ойе угталгын баярай суглаанда хабаадалсаха юм.

…уушуулай үдэшын hургуулида

…сон… 11 жэлэй …ин хоёр дабхар …hайндэрэйхеэр …залуушуул зутаа… …, зэлэ татан ал… …ураа, хэн хаана, …жэл абахаяа, ямар дээдэ hургуулинуудта орохо тухайгаа хөөрэлдэнэ.

Удангүй hургуулиин клубай зал соо хүнүүд олоороо сугларанхай, хүдөөгэй залуушуулай үдэшын hургуулиин директор В. А. Михеев ендэр дээрэ гаража, залуушуулай үдэшын hургуулиин 11 класс дүүргэгшэдэй дүнгөөр элидхэл хэбэ. Энээнhээ урда жэлнүүдтэ заримууд 6—7 класс арай гэжэ дүүргээд, ямар нэгэн шалтагаанаар hургуулияа хаяжархёод, ажаллаха баатай болодог байгаа. Харин hүүлэй жэлнүүдтэ энэ асуудалые хараада абажа, газар газарта залуушуулай үдэшын hургуулинууд нээгдэжэ, hургуулияа хаяжархиhан залуушуулнай ажаллажа байгаад, дунда hургуули дүүргэжэ, саашаа дээдэ hургуулинуудта ороно, элдэб мэргэжэлнүүдые шудалаад, колхоз, совхозуудтаа ажалладаг болонхой.

…ын хэшээл…
…СОРОКИНОЙ фото.

1962—63 онуудай hуралсалай жэлдэ хамта 20 хүн 11 класс дүүргэжэ, аттестат абаба. Эдэнэй олонхинь совхозой малшад, механизаторнууд юм. Эндэ хүндэгүй шалтагаанаар hургуулияа орхиhон нэгэшье баримта байхагүй.

hүүлэй үедэ залуушуулай hуралсал тухай совхозой дирекци, партком болон сомоной Соведэй сесси дээрэ зүбшэгдэдэг болонхой. Мүнөө жэлэй hуралсалай жэлдэ Ц. Д. Дугаржапов, Е. Хандажапова, Б. Балдандоржиев гэгшэд 11-дэхи класс hайн сэгнэлтэтэйгээр дүүргэжэ гараба. Эдэнэр совхоздоо ажаллажа байгаад, дээдэ hургуулинуудта hуража, өөhэдынгөө эгээл дуратай мэргэжэл шудалха юм. Мүн 10 хүн 8-дахи класс дүүргэбэ. Тэдээн сооhоо совхозой залуу механизаторнууд С. Намжилов, В. Хашапов, малшад Д. Доржиев, Ц. Д. Буянтуев, промкомбинадай залуу модошо дархашуул П. Гладких, В. Будажапов гэгшэд шалгалтаяа илангаяа hайнаар бариба. Эдэнэр мүн лэ саашадаа hуралсалаа үргэлжэлүүлжэ, дунда hургуули дүүргэхээр шиидэнхэй. Иигэжэ энэ жэлдэ 5—10-дахи класс хүрэтэр 50 хүн hуража гараба.

П. Содбоев.

…ЦИАЛИС ОРОНУУДААР

…ВАКИИН …УУДАЙ СЪЕЗД

…фсоюзуудай Централь… …соото элидхэлые … Чехословакиин …V съезд дээрэ майн …лүүлэгдэв. Бү… …э мүнөө табигдажа …ческа шухалын шу… …дые—продукци бү… …р, hайн шанартай… …гээр бүтээн гар… …удые ажалшадай …аар, шүүмжэлхы … хэлсэв.

… Бүхэдэлхэйн 120 миллион гэшүү… …ВФП-гэй секретарь …дые амаршалхадаа, … зохёон байгуулгадаа …удые туйлахыень …профсоюзуудта, бүхы …эн байна.

…юзуудай делегациин … ВЦСПС-ай секретарь … хэлэhэн үгые … айлшад халуу… …Чехословакиин проф… …нуудта, бүхы ажал… … ажалшадай зүгhөө …маршалга хүргөө, …ствоёо саашадань …ммунис байгуулал… …эхэ эрхэ байдал … шэнэ эмжалтануу… … хүсөө.

…фсоюзуудай V съездэ …hэн амаршалгые …үншаа, совет проф… …гые — Владимир Ильич Ленинэй бюстые съездэ дамжуулан үгөө.

ПОЛЬШО ВЕНГРИ ХОЁРОЙ ХАРИЛСАА ХОЛБООН

ВАРШАВА. Польшо Венгри хоёрой экономическа харилсаа холбооной комиссиин дүрбэдэхи сесси эндэ болоод дүүрэбэ.

Хани халуунаар, hайнаар энэ сесси үнгэрөө. Экономическа болон научно-техническэ харилсаа холбооной асуудалнуудые, тэрэшэлэн тусхай мэргэжэлдэ оролготой, хамжажа үйлэдбэрилгые үргэдхэлгэтэй, ойрын жэлнүүдтэ хоёр ороной хоорондоо андалдан абалсаха эд бараануудые тодорхойлолготой холбоотой асуудалнуудые сесси хаража үзөө.

ШАНХАЙН АЖАЛШАДАЙ КУЛЬТУРЫН ОРДОН СОО

ПЕКИН. Шанхайн ажалшадай Культурын ордон соо—хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай, интеллигенциин дуратайгаар амардаг, hурадаг газарта үдэр бүхэндэ 10 мянга шахуу хүн ородог.

Үйлэдбэриин түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ гээшэ Культурын ордоной шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Эндэ олон тоото выставкэнүүд байгуулагдадаг, завод, фабрикануудай түрүүшүүлтэй, шэнэ юумэ үүсхэгшэдтэй хөөрэлдөөнүүд эмидхэгдэдэг. Мэргэжэлтэд, эрдэмтэд хүдэлмэришэдтэ зорюулан, лекци болон элидхэлнүүдые ходо-доо хэжэ байдаг.

Уран hайханай бүлгэмдэ хабаадагшадай хүсөөр эмхидхэгдэhэн 37 кружок болон секци эндэ хүдэлмэрилдэг.

УДХА ТҮГЭЛДЭР УРАН hАЙХАНАЙ ҮНДЭР ДЭЭДЭ ШАДАБАРИИН ТҮЛӨӨ

СОФИ. «Социалис реализмын литературын түгэлдэр удхатай, уран hайханайнгаа талаар үндэр дээдэ шадабаритайгаар бэшэгдэнхэй байхын түлөө» гэhэн уряатайгаар Болгариин уран зохёолшодой союзай хамтын суглаан эндэ болоо.

Болгариин литературын ямараар хүгжэжэ байhан тухай, тэрэнэй зорилгонууд тухай суглаан дээрэ партийна ёhоор, шууд сэхэ хөөрэлдөөн болоо.

Вьетнамай Демократическа Республика. Хонгай-Камфа гэжэ шулуу нүүрhэнэй уурхайн горнягууд СССР-hээ абаhан техникые шудалаад, антрацит малтан абаха даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Зураг дээрэ; Хонгай-Камфа гэжэ шудуу нүүрhэнэй уурхайда совет техникэ хүдэлнэ.

АДН—ТАСС-ай фото.

АЖАЛДАА, hУРАЛСАЛДААШЬЕ—ТҮРҮҮ

Багшын дэбтэрhээ

Захааминай Михайловкын дунда hургуулида Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй үхибүүд hуралсадаг юм. Гиин хэн hурагшын ямар мэргэжэл олохо тухай хөөрэлдөөнэй болоходо, хүдөө ажахытай танилсаха дуратай байhан тухайдаа үхибүүд нэгэн дуугаар мэдүүлжэ, поли болон фермэ дээрэ ехэ оролдосотой шударгыгаар ажаллажа эхилээ hэн.

Нёдондо үшөө үбэл байхада hурагшадай үйлэдбэриин бригада байгуулагдаа. Тиихэдээ кукуруза яажа ургуулха тухайдаа бултааран лэ hанаата болоо бэлэй. Юундэб гэхэдэ, Захааминай өөрсэ шэрүүн байгаалиин оршон байдалда полиин хатан муугаар ургадаг байхаhаа гадна: «кукуруза манай эндэ ургажа шадахагүй, олзо доходыншье багаа»,—гээд колхозой зарим хүтэлбэрилэгшэдшье хэлэдэг hэн. Хэды тиимэ байбашье, үхибүүд Зэдэ голой эрьедэ Бордошо нютагта тусхай газар заалган абажа, ехэ зоримгойгоор хүдэлжэ эхилээ hэн. Тиихэдээ бүхы 22 гектар газар дээрэ 400 тонно наг шэбхэ зөөhэн, газараа ехэ болгоомжотой hайнаар элдүүрилhэн байха юм. Газарай хүрhэ сүмэ сорьёжо, түрүүшын ургамалнуудай бултайжа, квадрадуудай зүбөөр харгадажа эхилхэдэ хэды ехээр баярлаhан байгаа хаб. Тиин полиин хатанай үбдэг тулама үндэрөөр ургахадань ехэл баясаа бэлэй. hүүлээрнь үхибүүд бригадын хүтэлбэрилэгшэ М. Ц. Д. Намдаковой, 10-дахи классай hурагша Василий Тулоновой ударидалга доро буртаг үбhэнүүдые усадхаа hэн. Энэ хүдэлмэринь тусхай агротехническэ түсэбэй ёhоор, нарин нягтаар бэелүүлэгдээ.

Үни удаан хүлеэгдэhэн намар сагай налайжа ерэхэдэ, хуряалгын хүдэлмэри эхилбэ. Тиихэдээ гектар бүриин 200 центнер эшэ набша хуряагаа. Энэнь Захааминай байгаалиин эрхэ байдалда үзэгдөөгүй ехэ ургаса гэжэ алдаршаа бэлэй. hурагшадай үйлэдбэриин бригадын гэшүүд Б. Юмжапов, В. Корнакова, С. Михайлов, А. Островская, Вл. Будаев болон бусад эдиршүүд эрхим hайнаар хүдэлөө hэн. Бригадир Владимир Будаев Ростов-на Дону хотодо болоhон зүблөөндэшье хабаадалсаа hэн.

Полеводуудай бүлэгэйхид гүрэнэй сорто-туршалгын участок дээрэ бүхэли зундаа ажаллаа. Агроном нүхэр И. И. Бутуханова хүтэлбэри доро хартаабхын, тэжээлэй бобынуудай, горохой, ороohото ургамалнуудай 53 янзын сортнууд зуу гаран гектар дээрэ таригдажа туршагдаа hэн. Үхибүүдшье тус хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. 9-дэхи классай hурагша — тракторист Георгий Арданов бултанhаа ехэ даабари дүүргээ. Гадна дурсагдаhан hурагшад зуу гаран гектар дээрэ өөhэдөө харууhалжа, горох ургуулаа.

Хони хайшалалган дээрэшье ямар ехэ хүдэлмэри ябуулагдааб! Тиихэдээ колхознигуудай зүгhөө гансал мотористболон ноohо илгагша хоёр үгтөө hэн. Бусад хүдэлмэри hурагшадайл хүсөөр бүтэhэн байха. 9-дэхи классай hурагша Филимон Мансарунов, Василий Тулонов болон Раиса Дугарова гэгшэд оренбургынхидай түрүү арга хэрэглэжэ шадаа юм. Тэдэнэр дүй дүршэл ехэтэй хайшалагшадhаа бага бэшэ ажал бүтээээ. Звеногой гэшүүд бүхы дээрээ 3 мянга гаран хони хайшалаа.

Тэрэшэлэн hуралсал-туршалгын участок дээрэ ажал хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдаа hэн. Биологиин багша нүхэр К. К. Фалилеевагай хүтэлбэри доро эдир натуралистын кружогой гэшүүд туршалгын олон янзын хүдэлмэри ябуулха зуураа, ургамалай хүгжэлтые болон тэрэнэй хэды зэргээр, ямар үтэгжүүлгэ хэрэглэдэг байhаниие шэнжэлэн үзэhэн. Жэшээнь, капустые имагтал рассадаар hуулгажа, ехэ гаргаша хэгдэдэг байна ха юм. Теэд hурагшад капустые үрэhөөрнь таринжа, яhала ехэ ургаса хуряагаа.

Тэдэнэр үрэ жэмэсэй участок байгуулаа. Тиихэдээ зэдэгэнын, алир жэмэсэй, сливын болон бусад ургамалнуудай нэгэ хахад мянган hөөгүүдые hуулган таряа. Дурсагдаhан ургамалнууд бултадаа шахуу сэсэглэжэ, Захааминай эрхэ байдалаар бодожо үзэхэ болоо hаа, яhала бараг ургаса үгэhэн.

Намартаа ургасын hайндэртэ сэсэрлигhээ хуряагдаhан үрэ жэмэсүүд болон участок дээрэhээ абтаhан овощиин дээжэнүүд выставкэдэ табигдаа hэн. Эндэ эдир юннадууд нүхэд В. Агафонов, Т. Максимова, Р. Якимова, Ю. Бессонова, С. Гырылова гэгшэдэй амжалтые онсолон тэмдэглэмээр.

Эдир юннадуудай үбэлэй сагташье миин байгаагүй, колхозой хурьгадые харууhалалсаа. Тэдэнэр 10 тонно ороohо гидропонно аргаар ургуулаа. 1500 гаран хурьгад тиимэ ногоон тэжээлээр хангагдаа.

Тэрэшэлэн табадахи классуудай hурагшад 40 тонно түмэр түдэгэ суглуулхаhаа гадна, үндэр наhатанда гэртэнь ошожо туhалдаг, түлеэень хахалжа, уhа мүльhынь асаржа үгэдэг, гэр соохиень сэбэрлэлсэдэг байгаа.

Михайловкын дунда hургуулиин hурагшад мүнөөшье жэлдэ нёдондонойхиhоо бага бэшэ үрэ дүн туйлаха зорилготой.

А. Банзараксаев,
Захааминай Михайловкын дунда hургуулиин багша.

Баунтын аймагай Багдаринай найман жэлэй интернат hургуулида коммунис ажал hуралсалай түлөө мүрысөөн дэлгэрэнхэй. Тэрээнэй дүнгүүд долоон хоног бүхэндөө согсологдожо, түрүү hуури эзэлэгшэдтэ улаан тугханууд барюулагдадаг. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: улаан тугханда хүртэhэн Г. Викулинагай багшалдаг хоёрдохи класс.

В. ЗОРКИНОЙ фото.

Шэнэ бэри

Ц. Шагжин

(РАССКАЗ)

Автобус соо бүгшэм халуун байхаhаа гадна, бензинэй үнэр гутажа, ой гутамаар эгсүүн хүндэ байба. Энээн соо даншье олон хүн hуужа ябанагүй. Тэдэнэр хамта hуужа ябаhан нэгэ залууханууд, хэбэрынь мэнэ hаяхан гэрлээд лэ ябаhан, хүбүүн басаган хоёр баранииe ехээр hонирхуулна.

Зааха энеэбхилэд гэhэн дабхаряатай хурса харанууд нюдэтэй, үргэн сохотой, мархатаршаг хамартай, үндэр тэгшэ, шабха хүдэр бэетэй тэрэ хүбүүн үльгэр домогто хэлсэдэг эртэ урда сагай баатарнуудые hануулна. Энэ хадаа Очир Дамбаев, хүдөө ажалай дээдэ hургуули дүүргээд, зоотехник гэhэн нэрэ зэргэтэй болоод, нютагаа бусажа ябана.

Хүбүүнэй хажуудахи сэнхир хүхэ нюдэтэй, шаргал сагаан үhэтэй, бишыхан үхибүүн шэнги зөөлэхэн шарайтай энэ басаган, hаяхан hалбаржа байhан ургы сэсэг мэтэ байба. Автобус соо hуугшад тэрэниие ехэл уриханаар өөгшөөн харана, хоорондоо зохидшоон хөөрэлдэнэ. Люба гэжэ нэрэтэй энэ басаган мүн лэ дээдэ hургуули дүүргэжэ, багшын мэргэжэл абаад, Очиройнгоо нютагай hургуулида хүдэлхэ болоод ябана ха юм.

Автобус гэнтэ дүг гэжэ зогсошобо. «Моторынь хүдэлнэгүй, буужа тамхилха болобот» — гэжэ жолоошо соносхобо.

Машина coohoo гарахадаа, эндэхиин ой модон сооxи агаар арюун сэбэр, амилхада аятай зохид байба. Очир Дамбаев жолоошотой юушьеб даа хөөрэлдөөд, hүүлээрнь Любаеэ ерэжэ hугадаба.

— Энэ харгыгаа зубшаад ябажа ябая… Хойноhоомнай хүсэхэ… Би хэлсээб. Машинада hэжэрүүлжэ, зобошоод лэ ябана хаш… Нэгэ бага ябагалая.

— Бараг даа… Хүлнүүднил заахан шалаа…

Тэдэнэр харгытаа зубшажа, модон сооxи атлаг сэбэрхэн агаараар амисхан ябаба.

— Эй, харыш — сэсэгүүд! Ямар hайхан сэсэгүүд гээшэб!.. Юрэдөө иимэ hайхан сэсэгүүдые түрүүшынхиеэ хаража байналби.

— Эдэнэршни улаалзай гэжэ нэрэтэй юм.

Люба гэнтэ гүнзэгыгөөр hанаа алдаба.

— Очир, юундэшьеб даа зосоомни нэгэл аймшагтай шэнги байна. Теэд юунhээшье айhанаа мэдэнэгүйб. Юрэдөөл түрүүн ши гэртээ бэшэг бэшэжэ дуулгаха ёhотой байгааш, тиихэн хойнощнил ерэхэ байгаабди… Мүнөө гэнтэ hамга абаад орожо ерэхэдэшни эжыш юун гэхэ байгаа юм?

— Зай хамаагүй, бү ай… Эжымни намайгаа түргэн гэрлүүлээд лэ, аша хүбүүтэй болохоёол үнинэй хүлеэдэг гээшэ hэн. Мүнөө ехээр лэ баярлаха байха,— гэжэ Очир зөөлэхэнөөр харюусаба.

— Ягаа түргөөр гансата ашатай болохоёо hанаhан хүн гээшэб?—гэжэ эшэhэн, гайхаhан хоолойгоор Люба хэлэбэ. — Энээн тухай мүнөө хэлсэхэнь арайл эртэ хаш даа.

Тэдэнэр дахин саашаа ябаба. Үдэрэй тэнгэй халуун шанга наранда мүнөө тэдэнэр хэдышье жэгнэтдээ hаа, сэдьхэл зосоонь хүнгэн hэргэлэн байба. Тохойн саанаhаа автобусай харагдахада, Очир гараа үргэжэ, тэдэнэр машина соогоо орожо hууба. Люба газааhаа түүжэ асарhан баглаа сэсэгүүдээ ехээр лэ hайхашаан үнэрдэнэ.

…Автобусай гүбээ дээрэ гаража ерэхэдэнь, нэгэ сэлеэн харагдаба.

— Зай одоошье хүрэжэ ерэбэлди даа,— гэбэ Очир.

Люба машинаhаа буугаад, эрьен тойрон хаража, нэгэ хэды соо абяагүй, дуугай зогсоно. Зосоонь нэгэ жэгтэй, уйтай муу шэнги байба. Теэд юунhээ, ямар ушарhаа уйдаhанаа өөрөөшье хүсэд hайн мэдэбэгүй.

— Зай, юундэ байбаш, ябаял, — гэжэ Очир баяртайгаар хэлэбэ.

Мүнөөхи баглаа сэсэгүүдээ Люба баряад лэ ябана, гансал мүнөө тэдэнь hаршылдажа хуушаршоод байба.

Тэдэнэр колхозой хооhон хон-жэн гудамжаар нилээд ябажа, нэгэ хуушаншаг модон гэрэй дэргэдэ зогсобо. Хорёогой саанаhаа нэгэ даахитай хара нохой гүйн гаража, гани галзуу боложо байтараа, гэнтэ Очирые танижа hүүлээ шарбагануулан эрхэлбэ.

Тэдэнэр гэртэ оробо. Харанхы бүрүүл энэ гэрэй баруун хойто буланда Люба нэгэ хүнэй хэбтэжэ байхые хараба…

— Эжы,—гэжэ аргааханаар Очир ооглобо.—эжы…

Орон дээрэhээ Цэбжэт хүгшэнэй бодожо байха hамбаанда Люба тэрэнэй эсэнги, далан уршалаата туранхай нюурые хаража үрдибэ. Илангаяа энэ хүгшэнэй нюдэдынь лэ зобохо тулихые үзэhэн хүнэй хёрхо hэргэг харасатай байгаа hэн.

— Энэ хэмши даа?—гэжэ асуугаад, хүгшэн дүтэлэн ерэбэ. Теэд гэнтэ Очирые харажархихадаа, зуг татажа ойро зуура зогсоод, hүүлээрнь урагшаа гүйн hагад ерэжэ, хүбүүнэйнгээ сээжэдэ толгойгоо нэнгэн зогсоо hэн. Иигэн байтарнь, Очирто яаха аргагүй адлихан шарайтай нариихан үндэр бэетэй басаган гэртэ гүйн орожо:

— Ахай, ахай!—гэжэ баяртайгаар собхорон байба.

Любын эдэ бүгэдые hонирхон хаража байтар, Очир мээхэй зөөлэхэнөөр тэрэниие хүтэлэн, hандали дээрэ hуулгаба. Эгээл эндэ хүгшэн Любые обёоржорхибо.

— Энэшни юун, хаана ошожо ябаhан басаган бэ?—гэжэ Очирhоо асууба.

— Энэтнай эжы, минии… минии hамган гээшэл…

Очирой дүү басаган баярлаhандаа хашхаржархиба. Тиихэдэ эжынь, өөрөөшье хүсэд тэрэнээ мэдэнгүй Любын урдаhаа сэхэ ошожо, hайнаар хаража, лаблажа абаха гэhэндэл сошоhон гайхаhан нюдэнүүдээрээ урдаhаань сэхэ харан зогсобо. Люба hууриhаа бодожо тэбэрихэ, золгохо гэhэндэл гарнуудаа дэлгээн hарбайжа үлэ мэдэг урагшаа дабхиба. Тиихэдэнь хүгшэн сошонгёор гэдэргээ сухарижа, гайхаhан, бахардаhан нюдэнүүдээрээ нэгэ Очирые, нэгэ Любые ээлжээлэн хаража байгаа hэн. Тиин гэнтэ хүгшэнэй досоо хаанаhаашьеб даа нэгэл тон лэ гомодолтой hанал бодол бии болошобо.

«Юундэ намhаа hураагүй гээшэб?.. Юундэ? Ямаршье hаа, түрэhэн эхэнь байна ха юмбиб?…»—гэhэн бодол хүгшэнэй сэдьхэл хүлгүүлбэ.

Харин тиихэдэнь Очирой дүү басаган баяртай hайханаар энеэбхилэн. Любын дэргэдэ гүйн ерэбэ.

— Би Дулма гэжэ нэрэтэйб. Хэрбээ хэлэжэ ядаа hаа, Даша гэжэ нэрлэхэдэтнай болохо… Та хэн гэжэ нэрэтэйбта!

Гэр соо тон аягүй, hанаа зоборитой, дуугай байдал эхилбэ.

— Сай шанаха байна,—гэжэ хүгшэн гүнзэгыгөөр hанаа алдан, аргааханаар hууриhаа бодобо. Стол дээрэ табяатай байhан мүнөөхи Любын баглаа сэсэгүүдые абажа:

— Энэ үбhэ ногоо хаял даа саашань,—гэжэ Очирто бусаан hарбайба.

Очир сошожо абаhан хэбэртэй, мэгдүү түргөөр тэрэ сэсэгүүдынь абаад, уhатай шэл амhарта соо hуулгажа сонхынгоо богоhо дээрэ табиба.

— Ши hанаагаа бү зобо. Эжымни hайн хүн юм. Саашадаа харахаш даа. Ошожо гар нюураа угааят,—гээд Любаеэ хүтэлбэ.

Люба юушье харюусабагүй. Уйлаха дураниинь хүрөөшье hаань, уйлажа шадабагүй.

**

Үдэр хоногууд үнгэржэл байба. Очир гансата хүдэлмэридөө шунган орожо, адуу мал дээгүүрээ ябана. Центрhээ холуур hуудаг малшадаа эрьенэ. Иимэ ушарhаа заримдаа тэдэнэр хонон үнжэн уулзахаяа болишобо.

Люба Очиройнгоо дүү басаган Дулматай тон hайнаар танилсажа эжэлшээд, ходо-доол тэрээнтэйгээ хамта ябахые оролдодог, өөрынгөө түрэhэн дүү мэтэ инаг дүтэхэнөөр hанадаг болоо hэн.

Нэгэтэ үдэшэлэн hарабша доро Дулма үнеэгээ hаажа hууба. Хажуудань хорёо түшээд, бодолгото болон уруугаа хаража, Люба зогсоно. Гэнтэ Любын хасарые халуухан амисхаал улеэбэ. Любын толгойгоо үргэн харахада, нюурайнь хажуудахана хоёр ёдогор эбэрнүүд шоройлдожо байба. Люба ойро зуура мэдээгээ табижа, нюдэнүүдээ бүлтылгэн хүдэлэнгүй зогсоод, hүүлээрнь туйлай шангаар шаад байса хашхаран, хажуу тээшээ собхорон харайба.

— Үхэр малhаа сошожо айжа ябаха ямар улзы үгы амитан ябадаг юм гээшэб, юрэдөө,—гэhэн хадам эжын хахир абяан Любын шэхэндэ дуулдаа hэн.

Теэдшье, бэриинь хамаг бүхы аяг зан хүгшэнэй hанаанда яашье таарадаггүй байгаа.

Иигэhээр байтар Дулмын мордохо саг ойртобо. Городто hурадаг Дулма зунайнгаа амаралтын үедэ гэртээ ерэhэн байгаа ха юм. Эжэлшэжэ, түрэл инаг болоhон Дулматайгаа хахасахань Любадэ тон лэ хүндэ байба.

Удангүй hуралсалай шэнэ жэлшье эхилжэ, Люба hургуулиингаа ажабайдалтай танилсаба. hургуулиин гэр байшанhаа эхилэн, hургуулиин багшанар болоод, hургуулиин директор Аюур Цыренович хүрэтэрөө — бултадаа Любадэ наартай зохидоор харагдажа, тэрэ урматай эдэбхитэйгээр ажалдаа ороо hэн. Люба зургаадахи класста ород хэлэ заажа эхилбэ. Удаhшьегүй hурагшадынь Люба багшаяа тон ехээр хүндэлдэг, сэгнэдэг болоо hэн. Гансал гэртээ хадам эжытэеэ мүнөө хүрэтэрөө үгээ ололсоо үдыhэн.

— Энэшни юрэдөө, гэртэхи ажалдаа ямаршье туhа нэмэригүй хүн лэ,—гэжэ эжынь Очиртоо гэмэрнэ.

— hургуулиингаа ажалда дарагдашоод, сүлөөнь болоногүй ха юм,—гэжэ Очир hамгаяа аршалан хэлэнэ.

—Дураа хүрөө hаань, сүлөө олдохол байгаа, юун тиитэрээл hаа, хара үглөөнhөө эхилээд, харанхы hүни болотор хэжэ байха ажал hургуулида байха юм. Миин лэ гэртээ ерэхэ дураниинь үгы ха юм.

Дахин лэ эхынгээ урдаhаань дуугараа hаа, гомодхоохоб гэжэ ойлгоод, Очир хүмэдхэеэ буулгаад, аниргүй hууба.

Үдэшэлэн Любын ажалhаа бусажа ерэхэдэнь, Очир тэрэниие иигэжэ зэмэлбэ:

— Үгы, юрэдөө, нэгэ зааха гэртээ эртэ ерэхын аргагүй байна гээшэ гү? Эжын гансаараа энэ гэртэхи ажал хэхэ гээшэнь бэрхэтэй ха юм,—гэбэ.

Люба шиидшье гэжэ үгэ дуугарбагүй. Эхэнь лэ тухирба гэжэ зосоогоо ойлгоо hэн. Үгы теэд юундэ, яахадаа тиигэнэ гээшэб? Яhала шадал соогоо хүдэлнэ ха юм биб. —

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Шэнэ бэри

Ц. Шагжин

(РАССКАЗ)

(*Эхиниинь 3-дахи нюурта*)

—гэжэ зосоогоо гомдоо һэн. Нэгэл юумые Люба ойлгожо ядадаг байгаа. Юун бэ гэхэдэ, хадам эжыгээ һайхан сэдьхэлтэй һайн хүн, теэд лэ намда ехээр лэ гомдонхой гэжэ мэдэдэг һэн... Гансал хэзээ, юугээр гомодхооһоноо яашье ойлгожо ядагша һэн.

Саг үдэрнүүд ябажа, хүйтэн үбэлшье үнгэржэ, һалхитай шэмэрүүн хабарай саг эхилбэ. Любын хэхэ юумэн улам ехэ болобо. Хэшээлэйнгээ һүүлээр үхибүүдээрээ һургуулиингаа огородой участок дээрэ наг шэбхэ зөөжэ, һургуулиингаа хашаан соохи талмайе сэбэрлэнэ...

Хони малнуудай түл абалгын эхилжэ, мүн Очиройшье сүлөө забда үгы болоо. Энээнэй хажуугаар үшөө городто суглаан зарлагдажа, ошохо баатай болобо. Ябахынгаа урда Очир һургуули ерэжэ, Любэтэйгээ уулзахадаа: — удаан болонгүй ерэхэб, эжытээ эбтэй һайн байгаарай,—гэжэ захиба.

Люба һурагшадаараа колхозойнгоо гудамжаар һубарюулан модо тарижа эхилбэ.

Любын өөрынгөө гэрэй хажууда модо һуулгажа байхадань, хадам эжынь гаража:

— Эндэ минии гэрэй дэргэдэ ямаршье модо бү таригты. Хэрбээ таряад байгаа һаатнай, энэ өөрынгөө гараар һуга татажа хаяхаб,—гэжэ ганирба.

— Малтагты, юу байгаабта,—гэжэ Люба үхибүүдтэө захирба.—Энэ модонойнгоо хажууда үшөө сэсэгүүдые тарихаб,—гэжэ эрид шиидэнги хатуугаар нэмэбэ.

Хүгшэн нэгэшье үгэ харюусангүй, түргэхэн гэртээ орошоо һэн. Люба гомдолтой нюдөөр хүгшэнэй хойноһоо хаража байгаа һэн. Хуушанай буряад ёһондо хүбүүтэй хүндэ гэрэйнгээ хажууда модо тарихань сээртэй байгаа гэжэ тэрэ хаанаһаа мэдэбэ гээшэб. Уданшьегүй гэрэйнь дэргэдэ нэгэ хэдэн залууханууд уляангир, хуһан модод таригдаба.

Энэ үдэр үдынгөө хоол эдихээ Люба гэртээ ерээгүй һэн. Үдэшэлэн орой гэртээ бусажа ерэхэдэнь, хадам эхэнь орон дээрээ буруу хараад хэбтэжэ байба. Люба аниргүйхэн сай халаажа уугаад, шабинарайнгаа дэбтэрнүүдые шалгажа эхилбэ.

Хадам эхынь хэбтэһэн орон дээрэһээ ёолоон, һугшаан дуулдажа, Люба һэр-мэр гэжэ, оронойнь дэргэдэ ерэбэ. Хадам эхынь нюур пандагар улаан болошонхой, хүндөөр амилан хэбтэнэ. Люба сошожо мэгдэжэ, гараараа сохыень барина. Нюур шарайнь халуу бусалжа, хүйтэн хүлһэ бушхажа, уралнуудынь хуургайташоод байба. Люба полотенци норгожо хадам эхынгээ сохо дээрэ табяад, медсестрада гүйн ошобо. Медсестра ерэжэ, хүгшэнэй һудал барижа үзөөд, уушханай хадхаляа болоо, аймагай центрэй больница абаашаха ёһотой гэбэ.

«Юрэдөө юундэшье энэ үглөөгүүр модо тарижа байхадаа энэ хүгшэниие гомодхоогоо гээшэбиб? Энээнһээ хойшо хэзээдэшье, юунэйшье болоо һаа, урдаһаань дуу гарахагүйб!»—гэжэ зосоогоо Люба гэмшэнэ.

...Һүни. Үбшэнтэн ехэнхидээ унтажа, сестрануудшье һажана. Гансал Люба хадам эжынгээ дэргэдэ унтангүй һууна.

Гурбан хоног үнгэрбэ. Эдэ гурбан хоног Любэдэ бүхэли жэл мэтэ ута удаан шэнги байба. Эдеэ хоолшье зосоонь орожо үгэнэгүй. Шэг шарай алдажа зүдэршэбэ. Эдэ гурбан үдэр соо Люба унтаха нойргүй хадам эжыгээ харууһална.

— Мүнөөл һүни мэдэгдэхэ, кризис,—гэжэ врачай хэлэхэдэ: «эдэгэхэ болихонь мүнөөл һүни мэдэгдэхэ гэжэ хэлэбэ ха юм»,—гэжэ Люба тон һайнаар ойлгоод, нюдөө сором гэжэ анингүй һууба.

Үглөөгүүр болохо багта хүгшэнэй амилхань гансата, хүнгэн боложо, бүхэ гэгшын нойроор унташаба. Любашье гүнзэгыгөөр һанаа алдан, сэдьхэлынь нэгэ бага амарба хэбэртэй.

Мэгдэһэн, сэдьхэлээ зобоһон Очир ерэжэ, эжынгээ мэндые асууба.

— Айха, зобохо юумэн дүүрээ. Эжытнай эдэгэхэ. Мүнөө танай гэртээ бусахадатнай болохо, — гэжэ доктор Любэдэ хэлэбэ.

Тэдэ хоёр гэртээ бусаба. Гэртэнь урдынхида орходоо нэгэ тиимэ жэгтэй, хон-жэн байжа, тэдэнэр, эхээ үгылнэ. Сугтаа хүдэлдэг Оюун багшань ерэжэ, һургуулидамнай булта һайнаар үнгэрөө гэжэ дуулгаба... Үшөө тиигээд Любые үнеэ һаажа һургахам гэбэ.

Үнеэн Любэдэ ехэл аймшагтай ан арьяатан шэнгеэр харагдадаг һэн. Теэд үхэрһөө айһанаа хүндэ мэдүүлхэгүй гэжэ Люба ехэл оролдоо һэн. Түрүүшээр үнеэнэйнгээ хүдэлхэ бүринь залд гэжэ сошодог байгаа, теэд гарнуудыншье ехэл хүжүүн, хүдэлсэгүй тулюур байжа, ехэл зободог һэн. Тиин саашадаа бага багаханаар дадажа эхилээ һэн. Гэбэшье үшөөл гарайнь хурганууд хабдадаг, үбдэдэг һэн. Иигэжэ зобожо һуухадаа, хадам эхэнь һанаандань орожо, «тиимэ хүгшэн хүндэ ямар байгаа гээшэб? Баһал нюрга, гарынь үбдэдэг лэ байһан байгаа ха юм. Би тэрэнииень ойлгодоггүй байгааб» гэжэ хадам эхээ хайрлан, зосоогоо гэмшэдэг бэлэй.

Нэгэтэ үдэшэлэн Очир гэртээ бусахадаа, сарай дороо үнеэгээ һаажа һууһан Любые хаража, тон ехээр гайхаба.

Эхээ больницаһаа гаргажа ерэхэ болобо. Эгээл энэ үедэ хабарай амаралта эхилжэ, сүлөөтэй байба. Люба зосоогоо тэсэжэ ядан энэ үдэрые хүлеэнэ: элдэбын булка, хотируулга, халаашануудые барина, олади хайраба. Одоол мүнөө эжытээ урдынхидаа орходоо ондоохоноор уулзахабди гэжэ бодоно. Теэд лэ тушаан болоходоо, заатагүй Любын ошохо шухала хэрэг гаража, тэрэ город мордобо. Теэд ябаха дээрээ эжыгээ яажа, хайшан гээд угтаха тухай, ямар эдеэгээр хүндэлхэ тухай Очиртоо заажа заажа мордобо. Хабарайнгаа амаралтын дүүрэтэр шахуу гэртээ бусабагүй.

«Любовь Петровна ерэхэ дүтэлөө гээшэ гү?»—гэжэ үхибүүд болоод, нютагай зон хододоол Цэбжэт хүгшэнһөө асуудаг, һурадаг байгаа.

— «Бэримни ехэл хүндэ хэрэгтэй хүн байгаа юм байна»,—гэжэ Цэбжэт хүгшэн зосоогоо омогорхон һуудаг болоо һэн!

Тиихэдэ үшөө больницаһаа гарахадань докторой хэлэһэн үгэнүүд элихэнээр һанагдаба: «бэридээ баяр хүргыт. Юрэдөө тандаа ямар ехэ дуратай гээшэб? Тэрээн шэнгеэр хэдэн үдэр, хоног удаагаар унтан хэбтэнгүй ямаршье сестра һууҗа һахижа тэсэхэгүй байгаал...»

Нэгэтэ һургуулиин директор Аюур Цыренович орожо, иимэ юумэ хэлэбэ:

— Городһоо Любовь Петровна хонходожо, танай элүүр мэндые һураа һэн. Өөрөө мүнөө үдэр ерэхэ юм хаш... Ехэл һайхан сэдьхэлтэй хүн гээшэ ха даа. Хододоол хүнэй түлөө һанаагаа зобожо ябаха... Энэ сэлеэн айлайнгаа гудамжаар ямар олон саад-тарималнуудые һуулгаа гээшэб... Иигээд лэ эдэнь намаалжа, ёһоорхон лэ гоё болохо даа... Юрэдөө үхибүүд шабинарыньшье хүлеэжэ ядашоо.

Любые мүнөө үдэр ерэхэнь гэжэ дуулахадаа, Цэбжэт хүгшэнэй зүрхэн түргэ-түргэн сохилбо. Хүсэд һайнаар, үнэн зүрхэнһөө бэритэеэ мүнөөдэр лэ түрүүшынхеэ танилсахаа байһан мэтээр тэрээндэ һанагдаба. Ханза сооһоо бэриингээ үгэһэн бэлэг: хүхэ торгон пулаад, нооһон самса гаргажа үмдөөд, гэрэлдэ бэеэ харахадань, яһала зохид, тааруу хэбэртэй байжа, сэдьхэлээ ханаба хэбэртэй.

Гэнтэ үүдэн нээгдэжэ, Люба орожо ерэбэ.

Люба Цэбжэдые харахадаа нюдөөрөө этигэбэгүй. Урдынхидаа орходоо тад ондоо, турашаһан сухигар хүхэ шарайтай Цэбжэт энэрхы зөөлэхэнөөр Любые хаража байба.

Люба өөрөөшье хүсэд һайн мэдэнгүй:

— Эжы!—гээд урагшаа даб гэжэ, Цэбжэдые бүхөөр эльгэлэн тэбэрибэ. Мүн лэ энэ зуураа өөрынгөө хүзүүндэ эхынгээ гарнуудай энэрхы дулаахана жэгнэн байхые мэдэрээ һэн. Энэ үедэ газааһаа орожо ерэһэн Очир үүдэндэ баяртай миһэрэн зогсобо.

«Аяга сайн забһарта»

Хэдэн һарын урда тээ Зүүн-Сибириин библиотечнэ институтай студентнэр өөһэдын клубтай болоо юм. Тус клубтаа студентнэр вечернүүдые үнгэргэдэг. Мүнөө дээрээ студентнэрэй клуб 4 дахин вечер үнгэргөө. Ород драмын театрай коллективтэй уулзалган ехэ һонирхолтой байгаа. Литература болон искусствын хүдэлмэрилэгшэдтэй уулзалга манай городто түрүүшынхеэ үнгэргэгдэжэ байгаагүй, оюун мэргэжэлтэнэй коллективүүд предприяти, барилганууд болон һуралсалай газарнуудаар ябажа, искусствын, уран зохёолой асуудалнуудаар хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, саашанхи харгы зам тухайнь хөөрэжэ үгэдэг.

Зүүн-Сибириин библиотечнэ институтай клубта үнгэргэгдэһэн нэгэ уулзалга юугээрээ илгаатайб, һонирхолтойб гэжэ мүнөө тобшохоноор хэлэхэбди.

Студентнэрэй клубай суглаан актёрнуудтай уулзалгаяа тад ондоогоор үнгэргэе гэһэн тогтоол абаба. Уулзалгаяа хайшан гэжэ үнгэргэхэмнайб гэһэн асуудалаар бэлэдхэл, түхеэрэлгэнүүд хоёр долоон хоног соо хэгдээ. Һүүлэй һүүлдэ тэрэ уулзалгань «Аяга сайн забһарта» гэжэ нэрэтэй болобо. Хүлеэгдэһэн үдэрынньшье хүрэжэ ерэлэй. Театрай ахалагша режиссер И. И. Прохонов Улаан-Үдэ хотын оюун мэргэжэлтэнэй һаяхан үнгэргэгдэһэн суглаан, театрайнгаа ажабайдал тухай тобшохоноор хөөрэхэ зуураа, актёрнуудые студентнэртэй танилсуулба. Сугларагшад энэ хөөрэлдөөнгөө сай уужа байгаад үнгэргэһэн байна. Уданшьегүй хүгжэм зэдэлжэ, хатарха дуратайшуул зал руу шамдабад.

Институтай театральна отделениин студентнэрэй энэ уулзалга бүришье һаа һонирхолтойгоор үнгэрөө юм. Тэдэнэр зарим зүжэгүүдэй удха, шанар тухай актёрнуудтай хамта зүбшэн хэлсэбэ. Актёрнууд саашанхи түсэб зорилгоёо студентнэртэ хөөрэжэ үгөө.

Саашадаа иимэ уулзалгануудые ходо үнгэргэжэ байхабди гэжэ хэлсээд, бэе бэедээ амжалта хүсэн сугларагшад тараа һэн.

В. Безбожный.

«Сибирь» гэжэ авто...

Курганай автобусуудай заводой мэргэжэлтэд ... зохид машиные ухаалан зохёогоо. Энэ хадаа ... автобусуудһаа юугээрээ илгаатайб гэхэдэ, пассажир... ябахада бүри таарамжатай зохидоор түхеэрэгдэһэн... лон соонь радио дуугардаг, люминесцентнэ лаампану... агаарынь һайса сэбэрлэгдэжэ байдаг, жэлэй ямарш... хиниеь дуратай соогоо дулаасуулжа болохо байна. ... дэншээ бэшэ байхаар һууринуудынь түхеэрэгдэнхэ... на соо 65 хүнэй һууритай. Мүнөө үедэ энэ машина ... дажа байнхай. ТАСС-ай ф...

«Нютагаймни шуб...

(Уншагшын һанамжа)

Һүүлэй үедэ Буряадаймнай номой хэблэл урган ябаа эдир олон уншагшадтаа яһала зохидхон номуудые олоор хэблэн гаргана. Гадар дээрээ олон олон шубуудай зурагуудтай, үхибүүдтэ зорюулагдаһан «Нютагаймни шубууд» гэһэн Цырендаша Будаевай номхон тэдэнэй тоодо оролсоно.

Үхибүүдэй абаһаар дурлан сээжэлдэмээр шүлэг-зохёолнуудые бэшэхэ гээшэ тон бэрхэтэй хэрэг гэжэ һанагдаха байна. Тиимэһээ уран зохёолшод тэрэнээ һайсахан шэбшэжэ үзэхэ ёһотой. Дээрэ дурсагдаһан номые энэ талаарнь хараад үзэе.

Манай буряад дайда, Байгалай үмэнэхи хизаар хэнэйшье мэдэхээр, үнгэ бүриин шубуудаар баян гээшэ ааб даа.

Уужам тэнюун нютагнай
Ургамал ногоогоор баян лэ.
Үргэн Буряад оромнай
Үнгын шубуудаар элбэг лэ.

Эрдэниин энэ ...
Элдэб шубууд ...
Эхин хуудаһан...
Эдэ зурагууды...
гэһэн үгэнүүдээр ...
дэнэ.

Аюулта дайе ...
Амгалан байда...
Хүнгэн далитай ...
Хүүгэдтэй эбтэ...

Автор энээхэн ... юун тухай хөөрэ... Амгалан байдал... лабхаа тухай гү... хүүгэдтэй эбтэй ... тухай гү? Автори... дол хоёрлоо гэ... шүлэгын зураг... рой холбоогүй бо... һанагдана. Ойл... нүүдшье энэ ... олон.

Һүхын (?!) ш...
Һүн далай (?!)...
Хухы шубуун ...
Хүнэй сэдьхэл ...
Хонгёо дуута ...

һүхын шэнээн ... Дуунинь һүн да... Энээхэн шүлэгэ... хоёр мүр соо Ц. ... тухай хүүгэдтэ... һанааниинь ойлго... сашье энэ бэшэ... шүлэгүүдынь ... тай. Автор гол ... буун тиинэ, энэ... гэжэ юрэ хөөр... Заримдаа үхи... ойлгууламжа ... зүйлнүүд бии.

Торгон эрээн...
Томоотой түб...
Тоншуул баа...
Томо хухюур...

жэ Ц. Будаев ...

Теэд тоншуула... байгаа томохон ... набша намаатай... хюур гээшэмнай... дон ха юм.

Саашадаа хү... лагдаһан ном г... рюусалга ехэтэ... шухала гэжэ һ...

ХИЛЫН СААНАҺАА

Аддис-Абебэдэхи зүблөөн

АДДИС-АБЕБЭ, майн 21. ТАСС-ай тусхай корр. С. Лосев иигэжэ дамжуулна: Африкын гүрэнүүдэй гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн эндэ боложо байнхай. Зүблөөнэй түгэсхэлэй пленарна заседани майн 20-до болохоор хараалагдаһан аад, мүнөөдэр болохо болоо. Африкын гүрэнүүдые толгойлогшонорой конференци эндэ майн 22-то нээгдэхэ ёһотой юм. Тус конференцидэ үгтэхэ һанамжа дурадхалнууд тухай эсэсэй шиидхэбэриие министрнүүд мүнөө баталан абаха байна.

Сенегалай гадаадын хэрэгүүдэй министр, Министрнүүдэй зүблөөнэй комитедүүдэй нэгэнэй түрүүлэгшэ Тиам пресс-конференци дээрэ иигэжэ хэлээ. Африкын дулдыданги орон нютагуудтахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ туһаламжа үзүүлхэ шухала гэжэ конференцидэ үгтэхэ һанамжа дурадхалнууд соо заагданхай. Энэ туһаламжын ямараар үзүүлэгдэхэ байһаниинь правительствануудые толгойлогшонорой конференци дээрэ тодорхойлогдохо юм. Африкынхидай өөрыгөө тодорхойлхо гол ёһонуудые эзэмдэгшэ оронойнь мэдэрдэггүй тиимэ оронуудай арадуудта хамагай түрүүндэ туһаламжа үзүүлэгдэхэ юм.

Африкын оронууд Африкада юрэнхы дэлгүүр байгуулхые хүсэнэ гээд Тиам мэдээсээ.

ООН-до, тусхайлбал, Аюулгүйн советтэ, ООН-ой Экономическа болон Социальна советтэ өөһэдынгөө түлөөлэлгые үргэдхэхэ тухай Африкын оронууд эрилтэ хэнэ гээд Тиам хэлээ.

Турцидахи байдал

СТАМБУЛ, майн 21. (ТАСС). Турциин президент Гюрсель, премьер-министр Иненю гэгшэдэй хандалганuудые Турциин радио хирэ хирэ болоод лэ дамжуулна. Бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүдэй зүгһөө дэмжэгдэдэг правительство орон доторхи байдалые хүсэдөөр хинажа байна гээд хандалганууд онсолон тэмдэглэнэ. Сэрэгэй училищиин байшангые энэ үглөөгүүр правительственна сэрэгүүд эзэлээ.

Анкарада харуул табигданхай. Сэрэгэй частьнуудай зорилгоёо дүүргэхэдэнь һаад ушаруулхагүйн тулада үйлсэнүүдтэ гарахагүйень, тэрэшэлэн танигдаагүй хүнүүдые өөһэдынгөө гэртэ оруулхагүйень Анкарагай хүн зониие генеральна штабай начальник Джевдет Сунай уряалаа.

Правительственна сэрэгүүдэй болон үймөөшэдэй хоорондо тулалдаанай болоходо 7 хүн алуулаа, 23 хүн шархатаа гэжэ правительствын тусхай мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

СТАМБУЛ, майн 21. (ТАСС). Турциин сагаар үглөөнэй 10 часта генеральна штабай начальник генерал Сунай, тээ хожомынь премьер-министр Исмет Иненю Анкарагай радиогоор үгэ хэлэхэдээ, Анкарада сэрэгэй үймөөн хүсэдөөр дарагдаа гэжэ мэдүүлээ. Гэбэшье хүн зоной үйлсэдэ гаралгые хорилго Турциин ниислэлдэ хүсэндөө үлэһэн байна.

Анкарада үймөөнэй боложо байха үедэ үнгэрэгшэ һүни бүлэг офицернүүд Стамбулай радиогой байшан эзэлэн абаха һэдэлгэ хээ. Мүнөө энэ байшан болон дүтэ шадарайнь үйлсэнүүдые жандармериинхид хаража байнхай. Городто намдуу. Үймөөндэ хабаадагшад арестовалагдажа байна гээд Стамбулай радио мэдүүлээ.

ПАРИЖ, майн 21. (ТАСС). Турциин Министрнүүдэй Советэй шиидхэбэреэр Стамбулай, Анкарагай, Измирэй уезднүүдтэ майн 21-нэй 15 часһаа эхилэн, онсо байдал һарын болзор соо тогтоогдоо гээд Франс Пресс агентствын корреспондент Анкараһаа мэдээсэнэ.

Анкарада болон Стамбулда уласхоорондын аэродромууд хаагдаа. Хариин компаниудай нэгэшье самолёт Турциһаа гаража ошохо зүбшөөл мүнөөдэр абаагүй.

Турцида урбалта хэхэ һэдэлгэ

ПАРИЖ, майн 21. (ТАСС). Турциин армиин бүлэг офицернүүд үсэгэлдэр Анкарада гүрэнэй урбалта хэхые һэдэһэн байна.

Гэбэшье үймөөнэй дарагдаһан тухай мэдээсэлые Анкарагай радио тиимэшье үни болонгүйгөөр дамжуулаа. Радиогой мэдээсэлэй ёһоор, правительство орон доторхи бүхы байдалые хүсэдөөр хинажа байна. Арминь тэрэнэй мэдэл доро байһаар.

Франс Пресс агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, ниислэлэй үйлсэнүүдтэ танкнууд гаража, городой бүхы шухала шухала пунктнуудые эзэлээ. Министерствэнүүдэй, правительствын гэшүүдэй хүдэлдэг байшангуудай газаа танкнууд харуул харана.

Нэгэ үдэр 14 шоно баригдаба

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Жаргал Путункеев Хоншон гэжэ нэрэтэй газарта артелиингаа мал харууһалжа байдаг юм. Колхозойнгоо түб бууса ошожо, һарынгаа салин мүнгэ абаха, эдеэ хоол асарха зорилготойгоор нэгэтэ үглөө, бүри һаяхан гараба ха. Хэдэн дабхар хада уула дабажа, харгыгаа эртээнһээ хороохо юм байна гээд бүри үглөөгүүр байхада эмээл мориндоо мордоо. Шэнэхэн хирмаг саһан унаһан байгаа. Гэнтэ харан гэһээнь, харгыень хүндэлэн шонын шэнэхэн мүр аржыжа харагдаба. Тээ саанаханаһаа, унуули модон дороһоо, нэгэ ута шоно саашаа гүйжэрхибэ. Буугай һүрэхэ дуулдаад, шоношье холо ошобогүй. Малшанай шулуунэй саана ошожо харан гэһээнь, алуулһан шонын тээ урдахана хаб хара нүхэн лүнхыжэ харагдаа. Үзүүртээ гохотой нарииихан модоор малшамнай тэрэ нүхэн сооһоо шонын зургаан гүлгэ татажа гаргаба.

Нэгэ хадаһаа нүгөө хадын саана орожо ябахадаа, баһа дахин шонын мүр обёороо хаш. Үглөөгүүр эртэ үнгэрһэн шоно холохон ошоо ёһотой гэжэ бодобошье, Жаргал малшан мүрыень мүшхэбэ. Харан гэхэдэнь, дүтэхэнэ хэбтэһэн нүүлэ модон дээгүүр шонын шохогод гээд үнгэршэхэ харагдаба. Тэрэ шононь унаһан модо дамжаад, саашаа ошоо хэбэртэй. Ошон гэһэниинь, тэрэ модонойнь узуурта баһал гүнзэгы нүхэн угтажа байгаа. Тэрээн соонь шонын гүлгэдэй шууяан таһарнагүй. Тэрэ нүхэнһөө долоон толгой шонын гүлгэ гаргажа абаад, харгыгаа үргэлжэлүүлээ һэн.

Тиигэжэ Жаргал Путункеев нэгэ үдэр 14 арьяатаниие хорооһон байна. Тэрэнэйнь түлөө Ахын аймагай бэлэдхэлэй болон эд хэрэглэгшэдэй таһаг 700 түхэригэй шан хойто үдэрынь барюулаа һэн.

Д. ДУГАРОВ.

Нигериин хүгжэлтын бэрхэшээлтэй зам

Политическа бэеэ даанхай болоһон Африкын залуу гүрэнүүдэй хүгжэлтэдэ угаа ехэ бэрхэшээлнүүд тохёолдодог. Ушарынь хадаа империалис гүрэнүүд эдэ оронуудта удаан саг соо эзэрхэжэ байгаа бшуу. Иимэ оронуудай тоодо Нигери оролсоно. Колониальна эзэрхэлгын хойшолонгууд тус ороной бүхы ажабайдалда илангаяа хоротой нүлөө үзүүлһэн байха юм. Хүн зонойнгоо тоогой талаар Нигери Африкадахи эгээн томо гүрэн болоно. Эндэ 250 элдэб үгсаатанда хамаатай 38 миллион шахуу хүн ажаһуудаг.

Бүри үнгэрэгшэ зуун жэлдэ англиинхид Нигеридэ эзэрхэжэ орходоо, энэ оронииe хүдөө ажахын продукци үгөөд лэ байдаг газар болгоһон байгаа бшуу. Элдэб хуулинуудые гаргажа, мүн хүн зондо налог ашажа, газаа тээшэнь худалдахада гүйсэтэй һамар, тоһолиг пальма гэхэ мэтые тарихыень баадхадаг байгаа. Тиихэдээ эндэхи зон ороoһото ургамалнуудые багаар тариха ушартай болодог байгаа бшуу. Колонизаторнууд һүүлэй жэлнүүдтэ хлопок болон каучук Нигеридэ тарюулдаг болоһон байха юм. Англиин фирмэнүүд нютаг зоной продукциие хямда сэнтэйгээр худалдажа абадаг, промышленна эд бараа үндэр сэнтэйгээр худалдадаг байхадаа, угаа ехэ ашаг олзо оруулдаг байгаа бшуу. Империалистнууд иимэ андалдаа хэжэ ашаг олзо ехээр оруулхаһаа гадна, сагаан туулга, коломбит, нефть малтан абадаг. Коломбит эрхим сортын булад хайлуулан гаргахын тула хэрэглэгдэдэг юм. Хайласагүй ниоби гэжэ металл малтан абтадаг болоо! Иимэ металл ракетэ бүтээлгэдэ хэрэглэгдэдэг юм. Металл болбосоруулдаг промышленность хүгжөөхэгүйһөө гадна, тэдэниие байгуулгада колонизаторнууд һаад ушаруулдаг байгаа. Тиихэдэ ашагта малтамалнуудай руда далайн саана зөөжэ абаашагдадаг байгаа бшуу.

Колониальна дарлалтаһаа уламжалан, Нигериин экономико тон һулаар хүгжэһэн байха юм. Тиин 1960 оной октябриин 1-дэ бэеэ даанхай байдалтай болоходоо, Нигери Африка түбидэхи эгээн лэ гээгдэнги орон байгаа бшуу. Хүгжэлтынгөө хэмжээнэй талаар баруунай капиталис оронуудһаа Нигериин ехээр гээгдэнги байһые иимэ тоонууд гэршэлжэ үгэнэ: хүн бүхэндэ абажа үзэбэл; Нигериин национальна доход Англиинхида орходоо 14 дахин бага; нэгэ хүндэ абажа үзэбэл, Нигеридэ Англиинхида орходоо 200 шахуу дахин бага электрын элшэ хүсэн, 90 дахин бага булад хүртэнэ.

Нигериин хүн зоной олон үгсаатанда хамаатай байһан, үндэһэ яһанай болон шажанай талаар хёмороон гарадаг ушар оронoй политическэ ажабайдалда нүлөө үзүүлээ. Түбэй болон нютагай правительствануудта олон партинууд сооһоо гурбан парти шухала үүргэ дүүргэнэ. Тэдэнэй тоодо ородог Хойто зүгэй Арадай конгресс, Хойто Нигериин феодалнуудай аша туһые харадаг зонхилхы парти болоно; Нигериин эрхэтэдэй национальна совет ибо гэжэ үндэһэ яһатанай дунда -феодалнуудта, бии боложо байһан буржуазида дүтэрхы этэгээдүүдэйнь аша туһа харадаг; йорубо гэжэ үндэһэ яһатанай национальна буржуазие болон интеллигенциие тэмсэлэй бүлэг түлөөлдэг байна. Түрүүшын хоёр парти федерациин коалиционно правительствые байгуулһан байна. Хойто зүгэй түлөөлэгшэ Тафава Галева гэгшэ Нигериин премьер-министр болонхой юм.

Нигери бэеэ даанхай байдалтай болоо гэжэ тоологдодог, гэбэшье, экономикынь гол шухала һалбаринуудта хариин капиталистнууд урда мэтэ булюу байдалтай байһан зангаараа.

Африкада Нигериин үргэн ехэ дэлгүүр эзэлхын түлөө, промышленна болон хүдөө ажахын элдэб үнэтэ зүйлнүүдые үгэдэг энэ газар нютагые хиналта доро барижа байхын түлөө хариин капиталистнуудай хоорондо ехэ тэмсэл боложо байдаг. Тиихэдэ Нигеридэ нүлөө ехэтэй байхын түлөө Америкын империалистнууд илангаяа нэтэрүүгээр тэмсэдэг байна. Вашингтон экономическа зорилго урдаа табихаһаа гадна, мүн политическэшье зорилго табилсадаг байна. США хадаа Нигериие өөрынгөө тала руу татан, тэрээгээр дамжуулан Африкын бусад оронуудта нүлөө үзүүлхые оролдодог байха юм. Нигеридэ шурган орохын тула америкынхид экономическа туһаламжа гэдэгые хэрэглэдэг байха юм. 1962—1967 онуудта 225 миллион долларой «туһаламжа» Нигеридэ үзүүлхэ хүсэлэнтэй байһан тухайгаа США мэдүүлһэн байгаа. Нигеридэ «туһаламжа» болгон 45 миллион доллар үнгэрэгшэ жэлдэ США-гай конгресс һомолоо. Нигериинхидые соёл сурталай талаар идхахын тулада багша, инженер, врач гэһэн нэрэ зүүһэн хэдэн зуун түлөөлэгшэд капитализм «булюу һайн» гэһэн номнол хэдэг, Советскэ Союзые, бусад социалис оронуудые хардадаг гүрдэдэг байха юм.

Нигеридэ нефтиин олдоходо, тэрэниие эзэлхын түлөө Америкын капиталистнууд тэмсэжэ ороһон байха юм. Нефть бэдэрхэ, малтан абаха талаар булюу эрхэтэй байһан Англиин «Шелл» гэжэ компани нилээд түрюулһэн байна бшуу.

Нигериин правительство оронойнгоо промышленностиие болон хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэмжээнүүдые абана. 1962—1967 онуудта экономикые хүгжөөхэ зургаан жэлэй түсэбые Нигери баталан абаһан байна. Тэрэнэй ёһоор металлургическа комбинат бариха, Нигер мүрэн дээрэ электростанци болон хаалта бариха, хүдөө ажахые дэбжээхэ, транспорт болон хэлхеэ-холбоо һайжаруулха гэжэ хараалагдаһан байха юм.

1962 ондо Нигеридэ 20 шэнэ предприяти баригдаа. Тэдэнэй олонхинь Нигериин болон гадаадын оронуудай—Америкын, Англиин, Баруун Германиин, Италиин, Японой фирмэнүүдэй хабаадалгатайгаар баригдаа.

Зургаан жэлэй түсэбэй проектые бэелүүлхын тулада миллиард фунт стерлинг хэрэгтэй болохо юм. Энэнэй хахадыень правительство хариин урьһаламжаһаа абаха һанаатай. Гэбэшье иимэ урьһаламжа хэрэглэлгэ хариин капиталай орондонь ехээр орохо, тиигэжэ национальна экономикыень доройтуулха аюул тохёолдуулха байна бшуу. Эгээл иимэһээ оронoй экономикые саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудта Нигериин олониитын гол анх... дадаг, энэ талаар ... ческэ шанга т... байха юм. Гадаад... шэнээнээр хэрэглэ... лаар арсалдаан гар...

Федеральна боло... засаг түрые бари... нууд Нигериие хүг... хай арсалдаа гарга... ной шухалын шуу... дые шиидхэхэ таат... гые тэдэнэй нэгэн... даггүй юм. Гэхэтэй... но-экономическа ех... дые хээд лэ байба... үлэгдэлнүүдые ... зоной байдал һай... гэжэ тоолодог х... бии юм. Жэшээлэ... нүүдэй тоодо 1961 ... даһан Нигериин ... гресс оролсоно. ... мын гол ёһонууд... гэжэ мэдүүлһэн ... циалис Нигериие ... го урдаа табинхай ... хүнһөө буридэг ... гиин саашадаа о... түрүү хүсэнүүды... жэхэ байна.

Д...

Нигериин Федерациин ниислэл—Лагос, Хүсэд бэшэ мэдээнэй ёһоор, тус городой зоной тоо 400 мянга шахуу хүн болодог. Мүнөөнэй Лагос городой болбосон зохидоор баригдаһан районуудта гол түлэб сагаан шарайта зон һуудаг. Тиихэдэ нютаг зоной ажаһуудаг бишыханууд аад, хуушарһан, тааруугүй гэр байрануудтай районууд эндэ бии юм. Эдэ районуудта хүн зонинь угаа олон. Зураг дээрэ: хуушан Лагосой үйлсэ.
ТАСС-ай фотохронико.

Редактор
Ц. О...

Манай адрес, телеф...

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. У... ца ЛЕНИНА, 35. Телефоны: редактора—23-67, ... —38-42, зам. редактора — 35-84, секрет... отделов: сельскохозяйственного производства ... жизни—47-59, 35-14, промышленного произво... ной жизни—48-89, 33-61, коррек торская—35... Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: ... —24-74, советского строительства и быта—34... ров и писем—25-41, 38-30, информации—32-74 ... 34-05.

гор. Улан-Удэ, типография Министерства ... Бурятской АССР.

Н00430.

БУРЯАД ҮНЭН
4-дэхи нюур
1963 оной майн 23.